

BENKI KUU YA TANZANIA

Tathmini Ya Mwenendo Wa Uchumi

Julai 2026

Yaliyomo

1.0	Mwenendo wa Uchumi wa Dunia.....	1
2.0	Mwenendo wa Uchumi wa Taifa.....	3
2.1	Pato la Taifa.....	3
2.2	Mfumuko wa Bei.....	4
2.3	Sera ya Fedha.....	6
2.4	Viwango vya Riba.....	7
2.5	Masoko ya Fedha.....	8
2.6	Utekelezaji wa Bajeti ya Serikali.....	10
2.7	Mwenendo wa Deni la Taifa.....	11
2.8	Mwenendo wa Sekta ya Nje.....	12
3.0	Mwenendo wa Uchumi Zanzibar.....	16
3.1	Mfumuko wa Bei.....	16
3.2	Bajeti ya Serikali.....	16
3.3	Mwenendo wa Sekta ya Nje.....	17
	VIAMBATISHO.....	19

1.0 Mwenendo wa Uchumi wa Dunia

Uchumi wa dunia ulihitimisha nusu ya kwanza ya mwaka 2026 katika mwelekeo mchanganyiko. Kwa upande mmoja, msukosuko wa bei za nishati uliosababishwa na mgogoro wa Mashariki ya Kati uliendelea kuleta shinikizo la mfumuko wa bei na kwa upande mwingine, uwekezaji ulikuwa wa kasi kubwa ukichochea na maendeleo ya teknolojia ya akili unde, yakiibua matumaini mapya ya ukuaji wa uzalishaji na mageuzi ya kisekta. Kwa mujibu wa Taarifa ya Mtazamo wa Uchumi wa Dunia ya Shirika la Fedha la Kimataifa ya Julai 2026 (IMF-WEO), uchumi wa dunia unatarajiwa kukua kwa asilimia 3.0 mwaka 2026 na kuimarika hadi asilimia 3.4 mwaka 2027, maoteo yaliyo sawa na yale ya mwezi Aprili 2026¹. Hata hivyo, ongezeko la bei za nishati linatarajiwa kuendelea kuathari nchi zinazoagiza nishati kutoka nje, huku mahitaji yanayochochewa na teknolojia za akili unde yakitarajiwa kunufaisha nchi zilizomo kwenye mnyororo wa thamani wa teknolojia duniani. Kwa upande wa Kusini mwa Jangwa la Sahara, ukuaji wa uchumi unatarajiwa kupungua hadi asilimia 4.3 mwaka 2026, kabla ya kuimarika na kufikia asilimia 4.4 mwaka 2027.

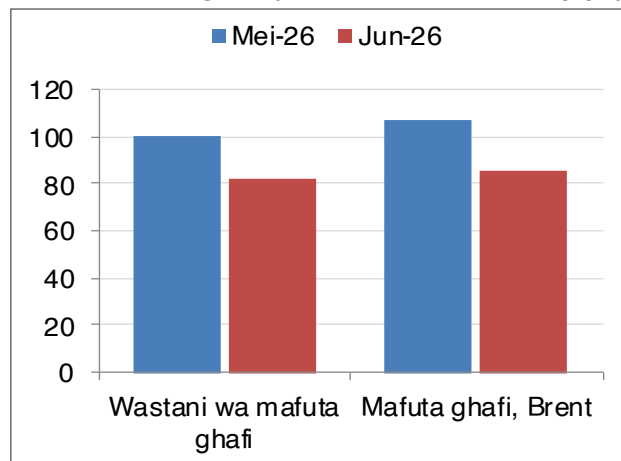
Bei za bidhaa katika masoko ya dunia zilikuwa na mwenendo wa kupungua kwa mwezi Juni 2026 kufuatia usitishwaji wa mapigano katika Mlango Bahari wa Hormuz na matarajio ya kurejea kwa sehemu kwa usambazaji wa nishati kutoka nchi za Ghuba. Bei ya mafuta ghafi (wastani wa Brent, Dubai na WTI) ilishuka hadi wastani wa dola za Marekani 81.70 kwa pipa mwezi Juni 2026 kutoka dola za Marekani 100.43 kwa pipa mwezi Mei 2026. Aidha, bei ya mafuta ya Brent ilipungua kwa asilimia 20.6 na kufikia dola 85.40 kwa pipa kutoka dola 107.54 kwa pipa (Kielelezo 1.2a). Pamoja na kushuka kwa bei za mafuta ghafi, bei za nishati

zilibakia kuwa takribani asilimia 25, juu ya viwango vilivyokuwepo kabla ya kuibuka kwa mgogoro wa Mashariki ya Kati, hali inayoendelea kuleta ongezeko la gharama za chakula na pembejeo za kilimo, hususan katika nchi zinazoagiza bidhaa hizo kutoka nje.

Bei ya dhahabu ilifikia wastani wa dola za Marekani 4,228 kwa wakia, ikiwa ni chini ya dola za Marekani 4,587.21 kwa wakia, ambapo kupungua kwa mvutano wa kisiasa na kiusalama kulipunguza mahitaji ya dhahabu kama rasilimali salama ya uwekezaji (Kielelezo 1.2b). Bei za mbolea zilipungua kwa kiasi kikubwa, hususan mbolea ya urea, kufuatia kupungua kwa baadhi ya vikwazo vya upatikanaji wa gesi asilia. Vilevile, bei za ngano, sukari na kahawa zilishuka kutokana na kuimarika kwa hali ya upatikanaji wa bidhaa hizo katika masoko ya dunia (Jedwali 1.1 na Jedwali la Kiambatisho A8).

Kielelezo 1.2: Bei za Bidhaa Maalum za Msingi Duniani (Wastani wa Kila Mwezi)

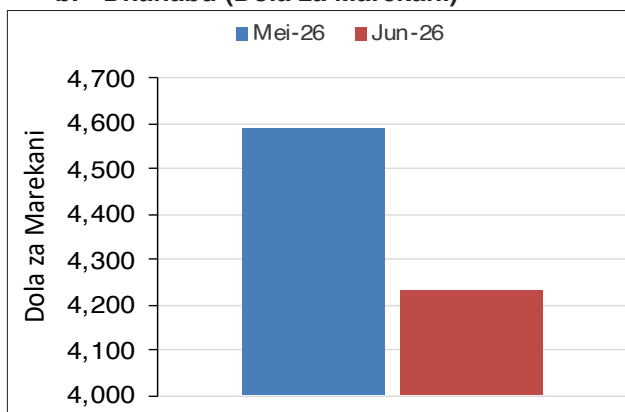
a. Mafuta ghafi (Dola za Marekani kwa pipa)

¹ Ripoti ya Mtazamo wa Uchumi ya OECD ya Julai 2026 inakadiria kuwa ukuaji wa uchumi wa dunia utapungua hadi asilimia 2.8 mwaka 2026, kabla ya kuongezeka tena na kufikia asilimia 3.1 mwaka 2027.

b. Dhahabu (Dola za Marekani)

Chanzo: Bei za Bidhaa za Benki ya Dunia (Pink Sheet), Julai 2026

Jedwali 1.1: Viashiria vya Bei za Bidhaa za Msingi, Juni 2026

Fahirisi/Bidhaa	Badiliko kwa asilimia (mwezi kwa mwezi)
Nishati	-17.7
Ikiwa ni mafuta ghafi ya Brent	-20.6
Ikiwa ni gesi asilia (Marekani)	7.3
Bidhaa zisizo za nishati	-3.2
Kilimo	-1.7
Chakula	-2.6
Vinywaji	1.1
Malighafi	-1.2
Mbolea	-21.8
Madini na rasilimali za madini	-2.4
Madini ya thamani	-9.2

Chanzo: www.worldbank.org/en/research/commodity-markets

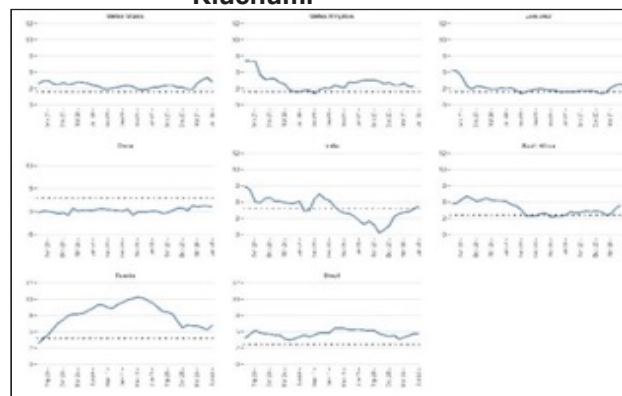
Pamoja na mabadiliko ya bei za bidhaa katika masoko ya dunia, mfumuko wa bei uliendelea kubaki katika viwango vya juu. Shirika la Fedha la Kimataifa (IMF) lilipandisha makadirio ya mfumuko wa bei kwa mwaka 2026 hadi asilimia 4.7 kutoka asilimia 4.1 mwaka 2025, kabla ya kushuka hadi asilimia 3.9 mwaka 2027. Hali hii inaashiria kwamba mwenendo wa kupungua kwa mfumuko wa bei uliokuwa ukiendelea tangu mwanzoni mwa mwaka 2024 umeanza kupungua.

Katika nchi zilizoendelea kiuchumi, mfumuko wa bei wa jumla ulipungua mwezi Juni 2026 kufuatia kushuka kwa bei za mafuta. Hata hivyo gharama za huduma ziliendelea kubaki katika viwango vya juu, jambo lililosababisha mfumuko wa bei wa bidhaa za msingi kubakia kuwa juu, huku baadhi ya Benki kuu za nchi hizo zikiendelea kudumisha

sera ya fedha ya tahadhari (Kielelezo 1.3)².

Miongoni mwa nchi zinazoibukia kiuchumi, mfumuko wa bei ulipungua nchini China kutokana na kushuka kwa mahitaji ya ndani pamoja na kupungua kwa shinikizo la bei katika sekta ya mali isiyohamishika. Nchini India, mfumuko wa bei uliongezeka kufuatia kupanda kwa bei ya nishati iliopandisha gharama za chakula na usafiri. Kwa Tanzania, mwenendo huu ni muhimu, ukiathiri ongezeko la gharama za uagizaji wa bidhaa, hususan mafuta na mbolea, na mahitaji ya mauzo ya nje kutoka kwa washirika wakuu wa kibiashara.

Kielelezo 1.3: Mfumuko wa Bei katika Baadhi ya Nchi Zilizozendelea na Zinazoibukia Kiuchumi

Chanzo: Bloomberg

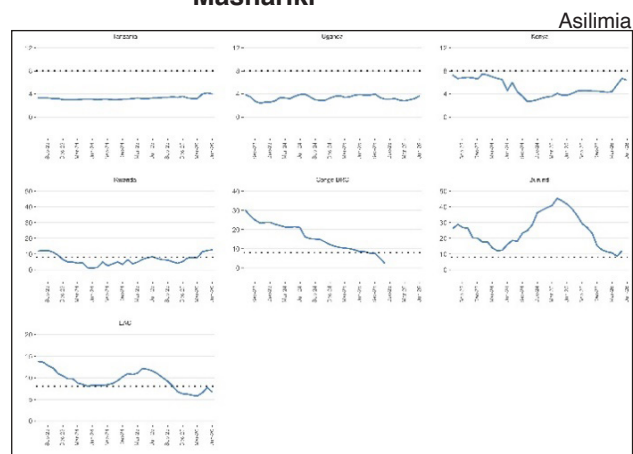
Katika kipindi cha mwezi wa mapitio, mwenendo wa mfumuko wa bei ndani ya Jumuiya ya Afrika Mashariki (EAC) na Jumuiya ya Maendeleo ya nchi za Kusini mwa Afrika (SADC) uliendelea kutofautiana kutokana na tofauti za hali ya mahitaji ya ndani pamoja na viwango vya athari za mishtuko ya bei za nishati na chakula katika masoko ya dunia. Ingawa kushuka kwa sehemu kwa bei za nishati duniani kulitoa nafuu kwa baadhi ya nchi katika kanda hizi, matarajio ya mfumuko wa bei bado yanakabiliwa na hatari za

² Mwezi Juni 2026, Benki Kuu ya Ulaya (ECB) na Benki ya Japan ziliongeza viwango vya riba kwa pointi 25, hadi kiwango cha riba cha amana cha asilimia 2.25 na asilimia 1.00 mtawalia, huku Benki kuu ya Marekani (Fed) na Benki kuu ya Uingereza ziliendelea kudumisha viwango vya riba katika asilimia 3.50–3.75 na asilimia 3.75 mtawalia, huku zikionesha kuwa hatua inayofuata kwenye sera ya fedha ilikuwa na uwezekano mkubwa wa kuwa kuongeza viwango vya riba kuliko kuvipunguza.

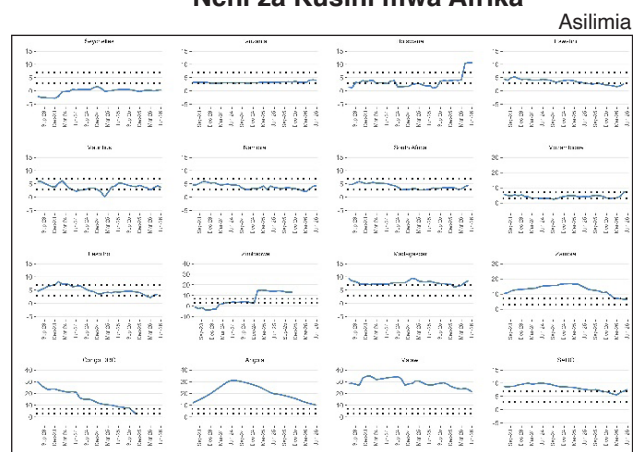

kuongezeka. Hatari hizo zinatokana na kuendelea kuwepo kwa bei za juu za bidhaa katika masoko ya dunia pamoja na shinikizo la sarafu (Kielelezo 1.4 na Kielelezo 1.5).

Kielelezo 1.4: Mfumuko wa Bei Miongoni mwa Nchi za Jumuiya ya Afrika Mashariki

Kielelezo 1.5: Mfumuko wa Bei Miongoni mwa Nchi za Jumuiya ya Maendeleo ya Nchi za Kusini mwa Afrika

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Tanbihi: Mistari ya nukta inaashiria viwango vya mfumuko wa bei vilivyokusudiwa (inflation target)

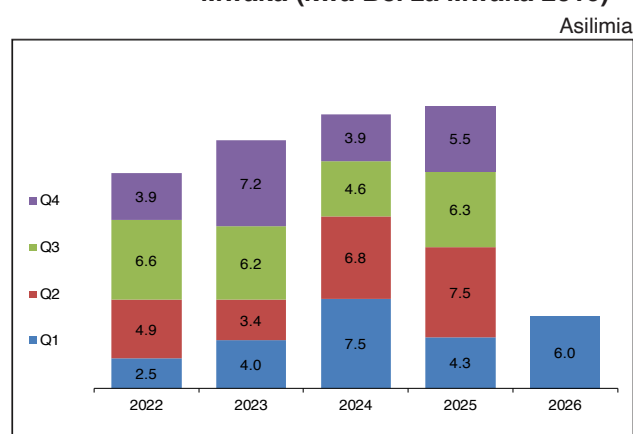
2.0 Mwenendo wa Uchumi wa Taifa

2.1 Pato la Taifa

Uchumi uliendelea kuonyesha kasi kubwa ya ukuaji katika robo ya kwanza ya mwaka 2026, ukichangiwa na ukuaji imara wa huduma za kifedha, uwekezaji endelevu wa umma na binafsi, pamoja na kuimarika kwa shughuli za kiuchumi. Pato la Taifa (GDP) la Tanzania Bara lilikua kwa

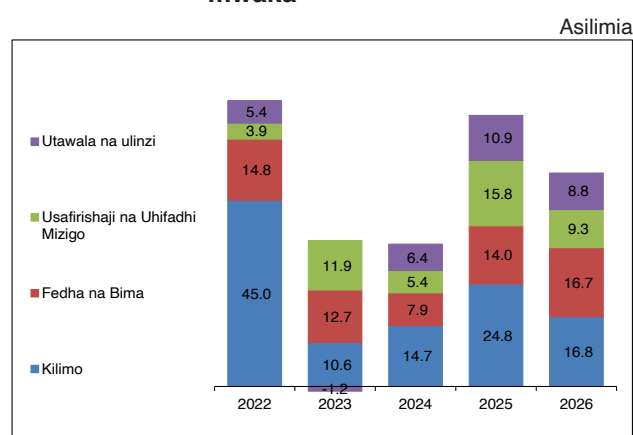
asilimia 6.0, ikilinganishwa na asilimia 4.3 katika kipindi kama hicho mwaka 2025 (Kielelezo 2.1a). Ukuaji huo ulichangiwa zaidi na sekta za kilimo, huduma za kifedha na bima, pamoja na usafirishaji na uhifadhi wa mizigo (Kielelezo 2.1b). Uchumi unatarajiwa kuendelea kuwa imara katika robo ya pili ya mwaka 2026. Kwa kuzingatia takwimu za vipindi vifupi, makadirio ya Benki Kuu ya ukuaji wa uchumi kwa robo ya pili ni asilimia 5.9, yakichangiwa na kuongezeka kwa mikopo kwa sekta binafsi, upatikanaji umeme wa uhakika, kuongezeka kwa uzalishaji wa madini, uhimilivu wa sekta ya utalii, uwekezaji wa kimkakati unaoendelea kwenye miundombinu, ikiwa ni pamoja na maandalizi ya michuano ya kombe la mataifa ya Afrika mwaka 2027.

Kielelezo 2.1a: Ukuaji wa Pato la Taifa kwa Robo Mwaka (kwa Bei za Mwaka 2019)

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu na Uchanganuzi wa Benki Kuu ya Tanzania

Kielelezo 2.1b: Mchango wa sekta katika Pato la Taifa kwa robo ya kwanza ya mwaka

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu na Uchanganuzi wa Benki Kuu ya Tanzania

2.2 Mfumuko wa Bei

Mfumuko wa bei uliendelea kubaki ndani ya lengo la taifa la asilimia 3 hadi 5 na vigezo vya mtangamano wa kikanda (SADC na EAC). Mfumuko wa jumla wa bei wa mwaka ulipungua kufikia asilimia 4.0 mwezi Juni 2026 kutoka asilimia 4.2 mwezi Mei 2026, ukiwa juu ya asilimia 3.3 katika kipindi kama hicho mwaka 2025 (Jedwali 2.2.1, Kielelezo 2.2.1, na Kielelezo 2.2.2.). Kupungua huku kulichangiwa zaidi na utulivu wa bei za chakula, ambao kwa kiasi umefidia ongezeko la mfumuko wa bei za msingi. Kutokana na kuendelea kwa migogoro ya mashariki ya kati, mfumuko wa bei unaendelea kukabiliwa na vihatarishi kutoka nje. Hata hivyo, kuongezeka kwa upatikanaji wa chakula kutokana na mavuno yanayoendelea kunatarajiwa kupunguza kwa kiasi makali ya athari kwenye mfumuko wa bei.

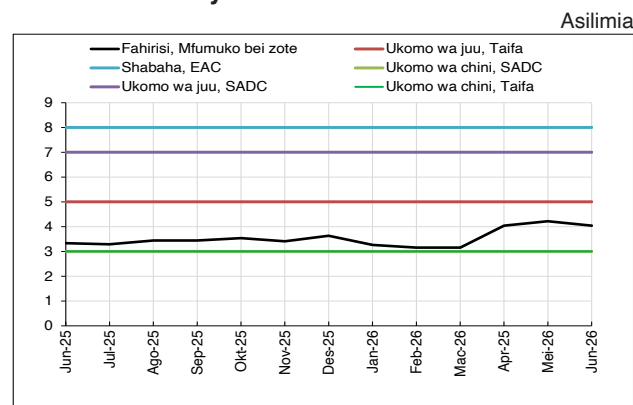
Jedwali 2.2.1: Mwenendo wa Mfumuko wa Bei
2020 = 100

Makundi Makuu ya Fahirisi	Badiliko la Mfumuko wa Bei (Asilimia)							
	Badiliko: Mwezi hadi Mwezi				Badiliko kwa Mwaka			
	Mizania	Jun-25	Mei-26	Jun-26	Jun-25	Mei-26	Jun-26	
Vyakula na vinywaji baridi	28.2	0.7	-0.1	-0.7	7.3	5.6	4.1	
Vinywaji vikali na tumbaku	1.9	0.1	-0.1	-0.1	3.5	2.1	1.9	
Nguo, mavazi na viatu	10.8	0.2	0.1	0.0	2.0	1.5	1.3	
Makazi, maji, umeme, gesi na nishati zinginezo	15.1	0.2	-0.8	0.7	1.7	0.7	1.2	
Samani, vifaa vya nyumbani na ukarabati wa makazi	7.9	0.0	0.1	0.0	2.0	2.5	2.5	
Afya	2.5	0.0	0.0	0.0	1.8	1.4	1.3	
Usafiri	14.1	0.0	2.4	1.6	11.6	11.9	13.6	
Habari na mawasiliano	5.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.9	0.9	
Burudani, michezo na utamaduni	1.6	-0.1	0.0	-0.2	1.4	0.7	0.5	
Elimu	2.0	0.0	0.1	0.0	3.1	2.7	2.7	
Migahawa na huduma za malazi	6.6	0.0	0.3	0.0	1.3	1.9	1.9	
Bima na huduma za kifedha	2.1	0.0	0.0	0.0	0.6	0.2	0.2	
Huduma binafsi, hifadhi ya jamii na huduma mchanganyiko	2.1	0.0	0.1	0.1	2.0	3.5	3.6	
Mfumuko wa jumla wa bei	100.0	0.3	0.2	0.1	3.3	4.2	4.0	
Makundi mengine teule								
Fahirisi ya bidhaa za msingi	73.9	0.0	0.4	0.3	1.9	3.4	3.7	
Fahirisi isiyojumisha fahirisi za bidhaa za msingi	26.1	1.0	-0.2	-0.4	7.1	6.3	4.8	
Fahirisi za nishati, mafuta na bili za maji	5.7	0.2	-0.3	1.5	2.1	5.0	6.3	
Fahirisi za huduma	37.2	0.0	0.7	0.7	0.9	4.7	5.4	
Fahirisi za bidhaa	62.8	0.4	0.0	-0.2	4.7	4.0	3.3	
Fahirisi za bidhaa na huduma za elimu	4.1	0.0	0.1	0.1	2.9	1.5	1.6	
Fahirisi za bidhaa zote isipokuwa chakula na vinywaji visivyo na kilivi	71.8	0.1	0.4	0.5	1.7	3.6	4.0	

Chanzo: Ofisi ya taifa ya Takwimu na Uchambuzi wa Benki Kuu ya Tanzania

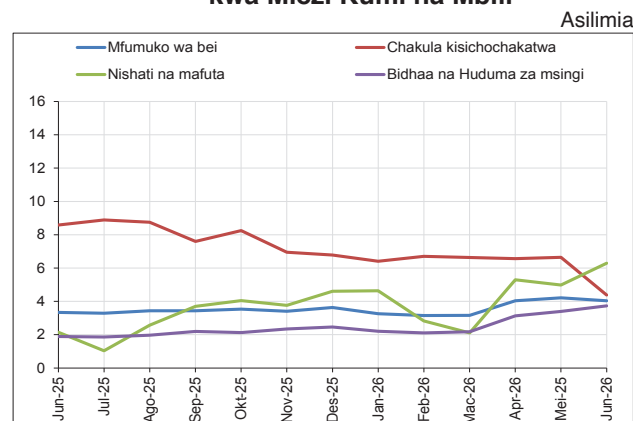
Mfumuko wa bei wa bidhaa za msingi, usiojumisha chakula ambacho hakijachakatwa pamoja na nishati, uliongezeka kufikia asilimia 3.7 mwezi Juni 2026 kutoka asilimia 3.4 iliyorekodiwa mwezi uliotangulia ukiwa juu ya asilimia 1.9 ya mwezi kama huo mwaka 2025. Ongezeko hili lilichangiwa kwa kiasi kikubwa na bei za juu za usafiri; hifadhi ya jamii pamoja na baadhi ya bidhaa mchanganyiko (Jedwali 2.2.1, Kielelezo 2.2.2 na Kielelezo 2.2.5).

Kielelezo 2.2.1: Mfumuko wa Bei na Malengo yake

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu na Uchanganuzi wa Benki Kuu ya Tanzania.

Kielelezo 2.2.2: Viwango vya Mfumuko wa Bei kwa Miezi Kumi na Mbili

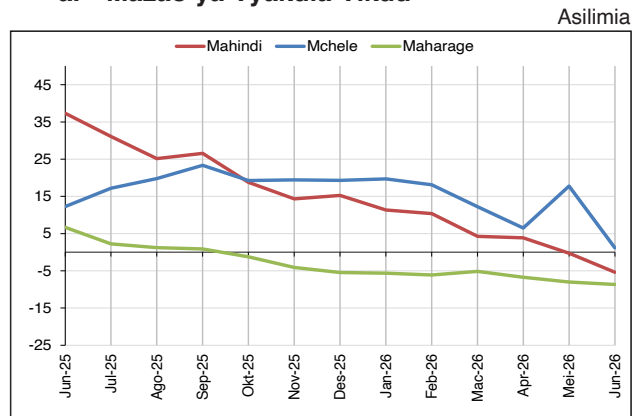
Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu na Uchanganuzi wa Benki Kuu ya Tanzania.

Mfumuko wa bei za chakula wa mwaka ulipungua kufikia asilimia 4.1 mwezi Juni 2026 kutoka asilimia 5.6 mwezi Mei 2026, ukiwa chini ya asilimia 7.3 ya mwezi kama huo mwaka uliopita. Kupungua huku kunaakisi kuimarika kwa upatikanaji wa chakula kutokana na mavuno yanayoendelea, ambako kumeleta utulivu wa bei za vyakula vikuu kama vile mahindi, mchele na maharage (Kielelezo 2.2.3a, na Kielelezo 2.2.3b).

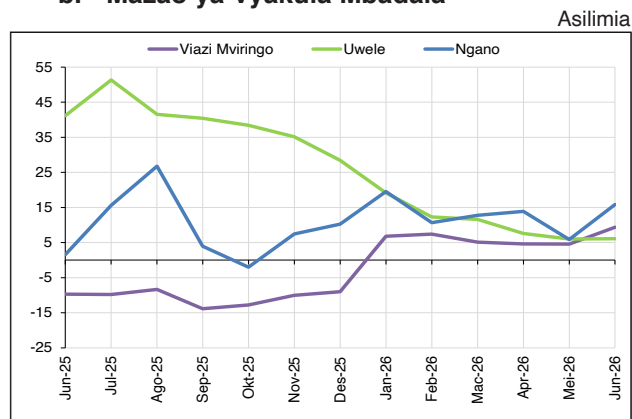
Kielelezo 2.2.3: Mabadiliko ya Mwaka ya Bei za Jumla za Mazao

a. Mazao ya Vyakula Vikuu

Chanzo: Wizara ya Viwanda na Biashara, na Uchanganuzi wa Benki Kuu ya Tanzania.

b. Mazao ya Vyakula Mbadala

Chanzo: Wizara ya Viwanda na Biashara, na Uchanganuzi wa Benki Kuu ya Tanzania

Aidha, akiba ya chakula iliyohifadhiwa na Wakala wa Taifa wa Hifadhi ya Chakula (NFRA) ilifikia tani 480,219 mwezi Juni 2026, baada ya kuuza tani 16,812.3 za mahindi na mpunga kwa wafanyabiashara mbalimbali (Jedwali 2.2.2).

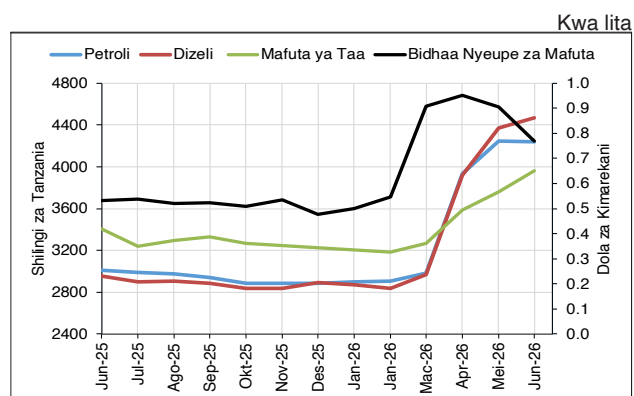
Jedwali 2.2.2: Akiba ya Chakula Iliyohifadhiwa na Wakala wa Taifa wa Hifadhi ya Chakula

Tani					
Kipindi	2022	2023	2024	2025	2026
Jan	207,899	124,736	270,984	646,480	567,469
Feb	203,297	106,881	326,172	619,659	560,008
Mac	200,626	80,123	336,099	587,062	533,634
Apr	190,366	63,808	340,102	557,228	510,927
Mei	149,402	51,367	340,002	509,990	496,576
Jun	141,576	46,665	340,479	477,923	480,219
Jul	140,695	94,088	368,855	485,930	
Ago	144,410	210,020	489,187	537,571	
Sep	149,044	244,169	651,403	570,519	
Okt	151,794	244,289	708,399	593,485	
Nov	147,401	244,223	702,502	590,425	
Des	137,655	248,282	677,115	577,376	

Chanzo: Wakala wa Taifa wa Hifadhi ya Chakula.

Mfumuko wa bei za nishati, mafuta na huduma za msingi ulikuwa asilimia 6.3 mwezi Juni 2026, ikiwa juu ya asilimia 5.0 ya mwezi Mei 2026, na chini ya asilimia 2.1 iliyorekodiwa mwezi kama huo mwaka 2025 (Jedwali 2.2.1). Ongezeko la mwezi kwa mwezi lilichangiwa na kuendelea kuwa juu kwa bei za rejareja za mafuta nchini (Kielelezo 2.2.4).

Kielelezo 2.2.4: Wastani wa Bei za Rejareja za Bidhaa za Mafuta kwa Mwezi

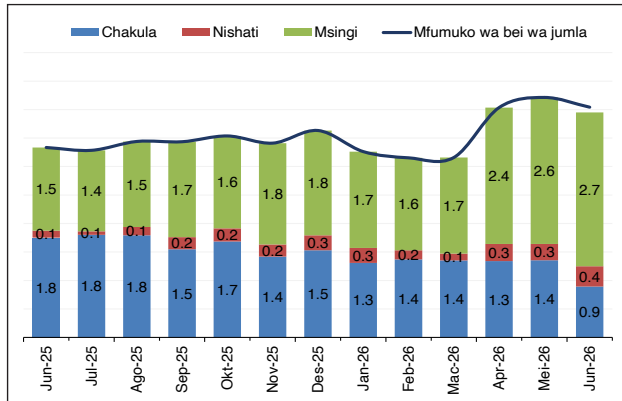
Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Tanbihi: Bidhaa nyeupe za petroli huashiria wastani wa bei za Dunia

Mfumuko wa bei za msingi uliendelea kuwa na mchango mkubwa kwenye mfumuko wa bei wa jumla, ukichangia asilimia 2.7 mwezi Juni 2026. Huu ulikuwa mchango wa kiwango cha juu zaidi kwa kipindi cha miaka miwili (Kielelezo 2.2.5).

Kielelezo 2.2.5: Mchango Katika Mfumuko wa Bei Asilimia

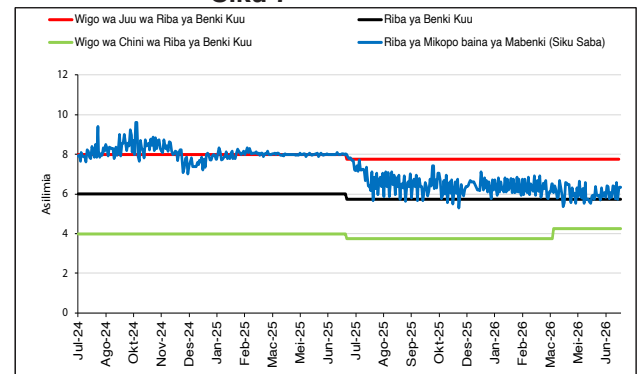
Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu na Uchambuzi wa Benki Kuu ya Tanzania.

2.3 Sera ya Fedha

Mwezi Juni 2026, Benki iliendelea kutekeleza Sera ya Fedha kwa kuzingatia maamuzi ya Kamati ya Sera ya Fedha (Monetary Policy Committee-MPC) yaliyotangazwa mwezi Aprili 2026. Kamati ya Sera ya Fedha ilibakiza Kiwango cha Riba ya Benki Kuu (Central Bank Rate-CBR) kuwa asilimia 5.75 kwa robo mwaka iliyoishia Juni 2026, hatua iliyolenga kulinda utulivu wa bei huku ikichagiza shughuli za kiuchumi. Vilevile, ilipunguza wigo wa riba hadi asilimia 1.5 juu au chini ya CBR sawasawa na wigo wa asilimia 4.25 hadi 7.25 ili kuimarisha ufanisi wa utekelezaji wa sera ya fedha.

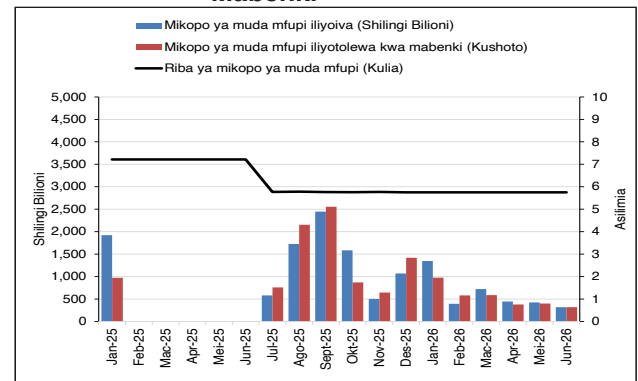
Utekelezaji wa sera ya fedha ulifanikisha uwepo wa kiwango cha kutosha cha ukwasi katika mfumo wa kibenki, ikiendelea kuwezesha mabenki kukidhi mahitaji ya mikopo kwa sekta binafsi huku viwango vya riba za muda mfupi katika soko la fedha vikibaki ndani ya wigo wa CBR. Wastani wa riba ya siku saba ya soko la fedha baina ya mabenki (Interbank Cash Market-IBCM) ulikuwa asilimia 5.98, karibu na CBR, ikiashiria ufanisi wa usimamizi wa ukwasi (Kielelezo 2.3.1). Pale mgawanyo wa ukwasi baina ya mabenki ulipokuwa si sawia, Benki Kuu iliongeza ukwasi katika mfumo wa kibenki kwa kutumia mikopo ya muda mfupi “reverse repo” (Kielelezo 2.3.2).

Kielelezo 2.3.1: Riba ya Benki Kuu na Wastani wa Siku 5 wa Riba ya Mikopo ya Siku 7

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

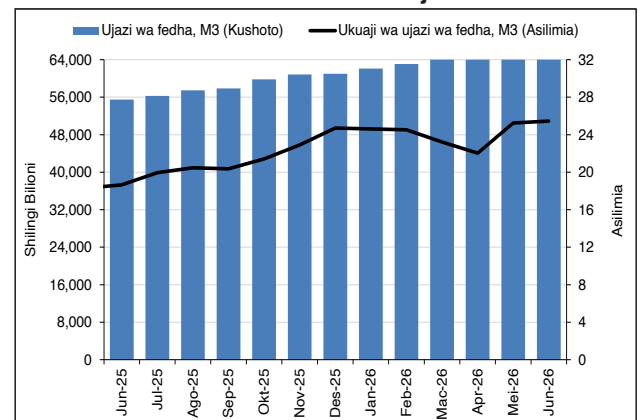
Kielelezo 2.3.2: Mikopo ya Muda Mfupi Kwa Mabenki

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

Ujazi wa fedha uliendelea kukua sambamba na mwelekeo wa sera ya fedha. Ujazi wa fedha kwa tafsiri pana zaidi ulikua kwa asilimia 25.5 katika mwaka ulioishia Juni 2026, juu kidogo ya asilimia 25.2 iliyorekodiwa mwezi Mei (Kielelezo 2.3.3 na Jedwali 2.3.1).

Kielelezo 2.3.3: Mwenendo wa Ujazi Wa Fedha

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

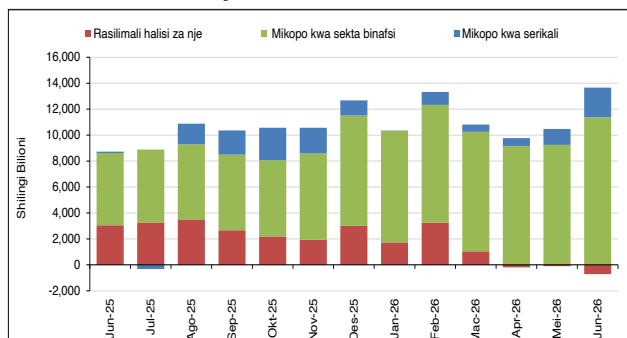
Jedwali 2.3.1: Ujazi wa Fedha na Vipengele Vyake

Kipengele	Kiasi (Shilingi Bilioni)			Ukuaaji kwa mwaka (%)		
	Jun-25	Mei-26	Jun-26	Jun-25	Mei-26	Jun-26
Rasilimali halisi za nje	15,509.5	13,309.2	13,343.5	26.7	-5.1	-14.0
Rasilimali halisi za nje za Benki Kuu	13,623.0	12,634.5	13,037.6	10.3	6.7	-4.3
Rasilimali halisi za nje za mabanki	1,886.5	674.7	305.9	---	-69.1	-83.8
Rasilimali halisi za ndani	39,973.8	53,494.7	56,257.5	15.8	36.1	40.7
Mada rasi ya ndani	52,139.4	63,283.0	65,800.7	12.2	19.8	26.2
Amana za Serikali zilizo Benki Kuu na Benki za Biashara	7,988.1	10,858.0	11,247.8	-7.3	35.4	40.8
Mikopo kwa sekta binafsi	40,549.0	49,034.6	51,924.9	15.9	23.2	28.1
Rasilimali nyinginezo	-12,165.6	-9,788.3	-9,543.1	1.9	-27.5	-21.6
Ujazi wa fedha kwa tafsiri pana zaidi (M3)	55,483.3	66,803.8	69,601.1	18.7	25.2	25.4
Amana za fedha za kigeni	13,769.3	15,428.5	15,332.3	19.8	13.9	11.4
Ujazi wa fedha, kwa tafsiri pana (M2)	41,714.0	51,375.3	54,268.8	18.3	29.1	30.1
Amana zinginezo	16,060.1	19,122.7	19,964.9	21.0	22.7	24.3
Ujazi wa fedha, kwa tafsiri finyu (M1)	25,653.9	32,252.6	34,304.0	16.6	33.2	33.7
Ujazi wa fedha ulio kwenye mzunguko	7,874.8	8,444.4	8,848.2	11.3	13.5	12.4
Amana za hundi	17,779.1	23,808.2	25,455.7	19.2	41.9	43.2
Fedha za msingi (M0)	12,451.7	15,640.3	16,527.0	14.0	32.5	32.7

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

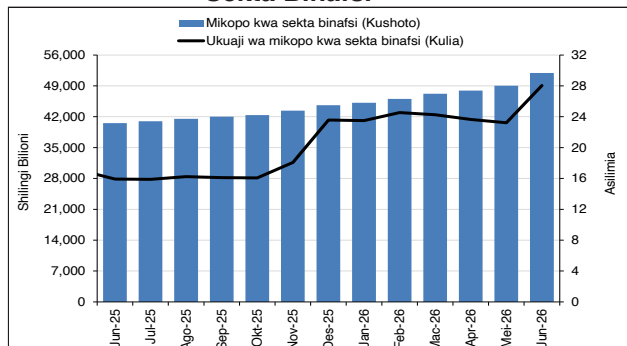
Ukuaji huu ulichagizwa zaidi na mikopo kwa sekta binafsi, ambayo ukuaji wake wa mwaka ulifikia asilimia 28.1, kutoka asilimia 23.2, ukiakisi ongezeko la mikopo ya mabanki kwa ajili ya uwekezaji binafsi na shughuli za kilimo kipindi cha msimu wa mavuno (Kielelezo 2.3.4 na Kielelezo 2.3.5).

Kielelezo 2.3.4: Mabadiliko Katika Vyanzo vya Ujazi wa Fedha kwa Mwaka

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

Kielelezo 2.3.5: Mwenendo Wa Mikopo Kwa Sekta Binafsi

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania na mabanki

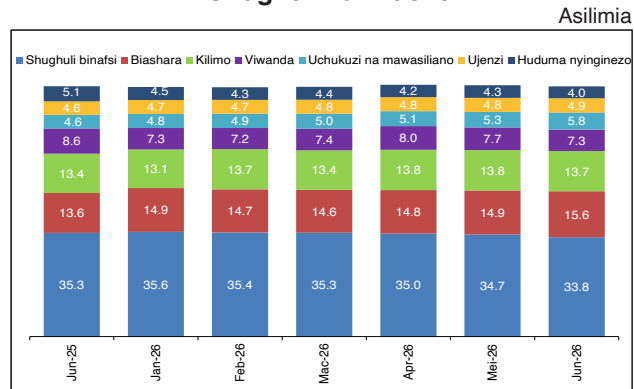
Utoaji wa mikopo kwa sekta binafsi uliendelea kukua katika sekta mbali mbali za uchumi. Sekta ya biashara ilirekodi ukuaji wa juu zaidi kwa mwaka, ikifuatiwa na sekta ya uchukuzi na mawasiliano na kilimo (Jedwali 2.3.2). Wakati huo huo, mikopo kwa shughuli binafsi ambayo kwa kiasi kikubwa hutumika kugharamia shughuli za wajasiriamali wadogo sana, wadogo na wa kati iliendelea kuchukua sehemu kubwa ya mikopo yote. Sekta za Biashara na kilimo kilifuatia kwa nafasi ya pili na ya tatu kwa upokeaji wa mikopo, mtawalia (Kielelezo 2.3.6).

Jedwali 2.3.2: Ukuaji wa Mikopo kwa Shughuli za Kiuchumi

	Asilimia						
	Jun-25	Jan-26	Feb-26	Mac-26	Apr-26	Mei-26	Jun-26
Biashara	21.3	50.0	48.7	43.3	44.2	35.0	59.5
Uchukuzi na mawasiliano	25.7	34.2	39.4	39.5	39.7	44.6	46.4
Kilimo	30.2	27.9	31.9	28.5	30.5	30.9	39.9
Shughuli binafsi	13.7	17.8	18.9	20.7	17.7	20.0	34.4
Ujenzi	25.7	29.5	28.1	21.8	20.6	25.4	30.1
Uchimbaji Madini	20.8	91.4	103.9	78.4	39.7	19.8	21.8
Hoteli na migahawa	22.5	1.6	5.2	4.4	6.0	-2.9	8.3
Viwanda	2.5	-7.7	-8.5	-4.9	4.2	3.3	0.9

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania na mabanki

Kielelezo 2.3.6: Mgawanyo wa Mikopo Katika Shughuli za Kiuchumi

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

2.4 Viwango vya Riba

Viwango vya riba za mikopo kwa kiasi kikubwa vilibaki tulivu kwa mwezi Juni 2026. Riba za mikopo kwa ujumla zilipungua hadi asilimia 15.20 kutoka asilimia 15.32 mwezi Mei 2026, huku riba za mikopo kwa wateja wakubwa zikiongezeka kidogo hadi asilimia 11.93 kutoka asilimia 11.90 ya mwezi Mei 2026. Kwa upande wa amana, riba ziliongezeka hadi asilimia 8.60 kutoka asilimia 8.43 mwezi Mei 2026, wakati riba za amana kwa

wateja wakubwa zilipungua hadi asilimia 11.17 kutoka asilimia 11.25. Wigo kati ya riba za mikopo na amana za mwaka mmoja uliongezeka hadi asilimia 5.66, kutoka asilimia 5.22, ukichangiwa na ongezeko la riba za mikopo ya mwaka mmoja (Jedwali 2.4.1).

Jedwali 2.4.1: Riba za Amana na Mikopo inayotolewa Benki za Biashara

	Asilimia						
	Des-25	Jan-26	Feb-26	Mac-26	Apr-26	Mei-26	Jun-26
Riba za amana	3.02	2.94	2.98	2.89	2.91	2.85	2.90
Riba ya mikopo - jumla	15.24	15.10	15.11	15.11	15.33	15.32	15.22
Riba za mikopo (mwaka 1)	15.46	15.49	15.41	15.45	15.31	15.38	15.38
Riba za mikopo (wateja wakubwa)	12.38	12.25	12.19	12.21	12.56	11.90	11.93
Riba za amana - jumla	8.36	8.33	8.32	8.33	8.54	8.43	8.69
Riba za amana (miezi 12)	9.58	9.70	9.82	9.60	9.81	10.17	9.72
Riba za amana (wateja wakubwa)	11.66	11.74	11.48	11.57	11.37	11.25	11.17
Tofauti kati ya riba za mikopo na amana	5.88	5.79	5.59	5.85	5.50	5.22	5.66

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania na mabenki

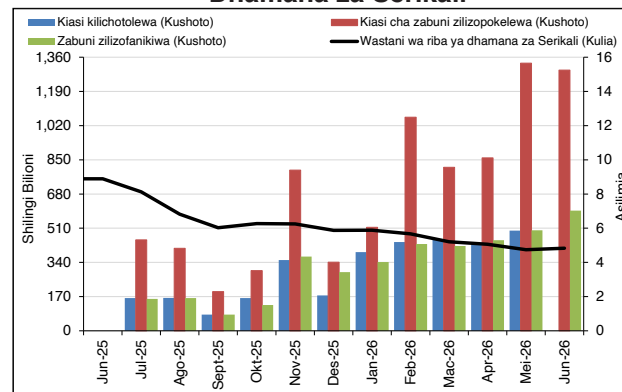
2.5 Masoko ya Fedha

Soko la dhamana za Serikali

Dhamana za serikali zilipokea maombi makubwa kuliko zabuni zilizotangazwa kwa mwezi Juni 2026, ambapo dhamana za muda mrefu ziliendelea kuvutia zaidi wawekezaji. Katika kipindi husika, Benki Kuu ilifanya minada miwili ya dhamana za serikali za muda mfupi zenye thamani ya shilingi bilioni 552.1 kwa ajili ya kugharamia shughuli za serikali na kusimamia ukwasi katika soko la fedha. Mahitaji katika minada yalikuwa makubwa zaidi ya zabuni zilizotangazwa, ambayo yalifikia thamani ya shilingi bilioni 1,295.9 ambapo zabuni zenye thamani ya shilingi bilioni 597.1 zilikubaliwa, juu kidogo ya kiwango kilichotangazwa ili kukidhi mahitaji makubwa. Wastani wa riba za dhamana za Serikali kwa ujumla uliongezeka kidogo hadi asilimia 4.83 kutoka asilimia 4.74 mwezi uliotangulia (Kielelezo 2.5.1). Benki pia ilifanya minada ya hati fungani za miaka 10 na 25 zenye jumla ya thamani ya shilingi bilioni 387.6. Minada ilivutia wawekezaji kwa zabuni za jumla ya shilingi bilioni 1,539.6, ambapo shilingi bilioni 269.8 zilikubaliwa. Wastani wa riba kwa hati fungani ya miaka 10 uliongezeka kwa asilimia 0.99 hadi asilimia 10.39 kutoka asilimia 9.40, huku za hati fungani ya miaka 25 zikipungua kidogo hadi

asilimia 11.89 kutoka asilimia 11.99 (Kielelezo 2.5.1).

Kielelezo 2.5.1: Mwenendo wa Minada ya Dhamana za Serikali

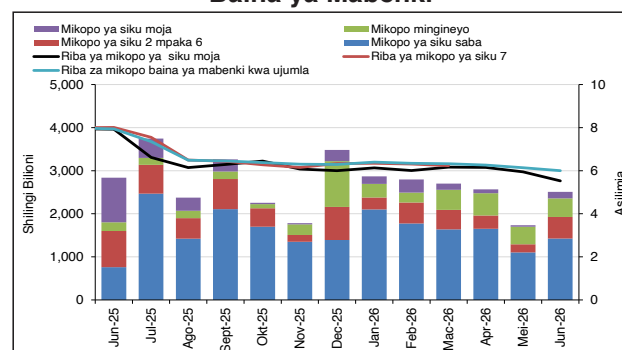

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

Soko la fedha baina ya mabenki

Soko la fedha baina ya mabenki (IBCM) liliendelea kuwezesha mgawanyo wa ukwasi wa shilingi baina ya mabenki, likichagiza utekelezaji wa sera ya fedha. Kipindi cha mwezi Juni 2026, jumla ya mauzo katika soko yaliongezeka hadi shilingi bilioni 2,508.7, kutoka shilingi bilioni 1,732.7 kwa mwezi Mei 2026, ambapo mikopo ya siku 7 iliendelea kutawala soko, ikichukua asilimia 56.8 ya jumla ya mauzo yote katika soko. Sambamba na kiwango cha kutosha cha ukwasi katika mfumo wa kibenki, kiwango cha jumla cha riba ya IBCM kilipungua kidogo hadi asilimia 6 kutoka asilimia 6.14 (Kielelezo 2.5.2).

Kielelezo 2.5.2: Mwenendo wa Soko la Fedha Baina ya Mabenki

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

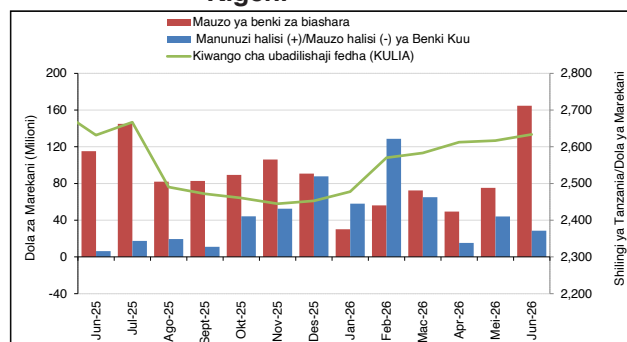

Soko la fedha za kigeni

Soko la fedha za kigeni baina ya mabanki lilibaki tulivu, likichagizwa na uwepo wa ukwasi wa kutosha wa fedha za kigeni uliotokana na mapato imara ya mauzo ya nje. Jumla ya mauzo katika soko yaliongezeka hadi dola za Marekani milioni 193.3 kutoka dola milioni 119.3 mwezi Mei 2026. Kwa mujibu wa sera ya ushiriki katika soko la fedha za kigeni, Benki Kuu ilishiriki katika soko kwa kuuza dola za Marekani milioni 28.5, ili kupunguza mabadiliko makubwa ya thamani ya shilingi dhidi ya fedha za kigeni (Kielelezo 2.5.3).

Shilingi ya Tanzania ilishuka thamani dhidi ya dola ya Marekani kwa kiasi kidogo, ikibadilishwa kwa wastani wa shilingi 2,633.73 kwa dola moja, ikilinganishwa na shilingi 2,616.88 mwezi Mei 2026. Kwa ulinganifu wa mwaka, shilingi ilishuka thamani kwa asilimia 0.08, dhidi ya asilimia 0.21 mwaka ulioishia Juni 2025.

Kielelezo 2.5.3: Mwenendo wa Soko la Fedha za Kigeni

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

Sera ya Fedha Katika Kukabili Mshtuko wa Ugavi

Benki ilianza kutumia mfumo wa sera ya fedha unaotegemea viwango vya riba mwezi Januari 2024, ikichukua nafasi ya mfumo uliokuwa unategemea ujazi wa fedha (quantity-based framework) ambao ulikuwa ukitumika tangu mwaka 1995. Chini ya mfumo mpya, Kiwango cha Riba cha Benki Kuu (Central Bank Rate - CBR), ambacho huamuliwa kila robo mwaka, ndio nyenzo kuu cha utekelezaji wa sera ya fedha.

Mabadiliko katika CBR huathiri kiwango cha riba katika soko la fedha kati ya benki kwa kipindi cha siku saba, gharama za upatikanaji wa fedha kwa benki, na hatimaye viwango vya riba vya amana na mikopo. Kupitia njia hizi, sera ya fedha huathiri matumizi,

ukopaji, uwekezaji, shughuli za kiuchumi na mfumuko wa bei. Kutokana na muda unaohitajika kwa hatua za sera kuathiri uchumi, Benki hutumia mbinu ya kutazama mbele (forward-looking approach), ambapo maamuzi yake huzingatia mwenendo unaotarajiwa wa mfumuko wa bei badala ya kutegemea tu kiwango cha sasa cha mfumuko wa bei.

Kwa ujumla, sera ya fedha ina uwezo mdogo wa kukabiliana na athari za haraka za mishtuko ya upande wa ugavi. Kwa sababu hiyo, Benki Kuu kwa kawaida huepuka kuchukua hatua dhidi ya athari za awali (first-round effects) za ongezeko la muda mfupi la bei za bidhaa maalumu, kwani hali hiyo huwakilisha zaidi mabadiliko ya bei linganishi (relative prices). Badala yake, hatua za sera hulenga kuzuia athari za awamu ya pili (second-round effects), ambazo hutokea pale ambapo ongezeko la gharama za uzalishaji na usafirishaji linaenea katika sekta mbalimbali za uchumi, na hivyo kuathiri kiwango cha jumla cha bei na matarajio ya mfumuko wa bei. Endapo hali hiyo haitadhibitiwa, inaweza kusababisha mfumuko wa bei kuenea zaidi na kudumu kwa muda mrefu.

Kwa msingi huo, uamuzi wa Kamati ya Sera ya Fedha (MPC) ya Benki Kuu ya Tanzania wa mwezi Aprili 2026 wa kuacha CBR katika kiwango cha asilimia 5.75 ulitokana na kanuni hiyo. Kulikuwa na sababu kuu tatu zilizofanya Benki kuwa na uvumilivu wa kisera.

Kwanza, matarajio ya mfumuko wa bei yaliendelea kuwa tulivu na kudhibitiwa vizuri, yakisaidiwa na imani kwa Benki katika kudumisha mfumuko wa bei ndani ya lengo la asilimia 3 hadi 5 katika kipindi cha miaka miwili iliyotangulia.

Pili, kulikuwepo na vihimili muhimu vya kupunguza mfumuko wa bei. Upatikanaji wa kutosha wa chakula kutokana na mavuno ya msimu wa 2025/26 uliosaidia kudhibiti bei za chakula, huku uthabiti wa shilingi ukisaidiwa na mapato makubwa yatokanayo na dhahabu, utalii na mauzo ya mazao nje ya nchi.

Tatu, sera ya bajeti iliisaidia sera ya fedha. Ruzuku ya mafuta iliyotolewa na Serikali katika mwezi Mei na Juni 2026 ilibeba sehemu ya ongezeko la awali la bei za mafuta, jambo lililoonesha uratibu mzuri kati ya sera ya bajeti na sera ya fedha.

Kutokana na kuchelewa kwa athari za sera ya fedha kwenye uchumi, kuongeza CBR mwezi Aprili 2026 kungekuwa na athari ndogo ya kudhibiti mfumuko wa bei uliosababishwa na matatizo ya ugavi. Badala yake, hatua hiyo ingeongeza gharama za upatikanaji wa fedha kwa wafanyabiashara na kaya, na hivyo kudhoofisha uwekezaji, uzalishaji na shughuli za kiuchumi kwa ujumla. Hivyo, kubana sera ya fedha katika hatua hiyo kungeweza kuathiri ukuaji wa uchumi bila kupunguza kwa kiasi kikubwa shinikizo la awali la mfumuko wa bei.

Hata hivyo, maendeleo katika robo mwaka iliyoishia Juni 2026 yalionesha kuwa mshtuko wa ugavi ulikuwa unaanza kusambaa kwa upana zaidi katika uchumi. Bei za mafuta duniani pamoja na gharama za mbolea, usafirishaji na bima ziliendelea kuongezeka kutokana na kuendelea kwa mzozo wa Mashariki ya Kati.

Muhimu zaidi, dalili za athari za awamu ya pili zilianza kujitokeza, jambo lililoonekana kupitia ongezeko la mfumuko wa bei msingi (core inflation) kutoka asilimia 2.2 mwezi Machi 2026 hadi asilimia 3.7 mwezi Juni 2026. Hali hii ilionesha kuwa shinikizo la bei kutoka nje lilikuwa linahamia zaidi katika bei za bidhaa na huduma mbalimbali za ndani, hivyo kuongeza hatari ya mfumuko wa bei kuwa wa kudumu na kujikita katika uchumi.

Kutokana na hali hiyo, katika kikao chake cha tarehe 2 Julai 2026, MPC iliongeza CBR kutoka asilimia 5.75 hadi asilimia 6.25 kwa robo ya tatu ya mwaka 2026. Uamuzi huu uliakisi mkakati wa kiseru uliopimwa kwa makini na ulitekelezwa kwa wakati mwafaka: kuruhusu athari za mwanzo na za muda mfupi za mshtuko wa ugavi kujitokeza, huku ikichukua hatua za haraka mara tu ushahidi ulipoonesha kuwepo kwa shinikizo pana na la kudumu zaidi la mfumuko wa bei.

Maamuzi ya MPC yanaonesha asili ya sera ya fedha chini ya mfumo mpya kuwa ya kutazama mbele na inayotegemea ushahidi. Badala ya kujibu moja kwa moja kila ongezeko la mfumuko wa bei wa jumla, MPC hutathmini kwa makini chanzo, ukubwa na muda wa athari za kila mshtuko, pamoja na namna unavyoathiri bei za ndani na shughuli za kiuchumi. Mbinu hii huiwezesha Benki Kuu kulinda uthabiti wa bei huku ikiepuka kuathiri ukuaji wa uchumi pasipo ulazima.

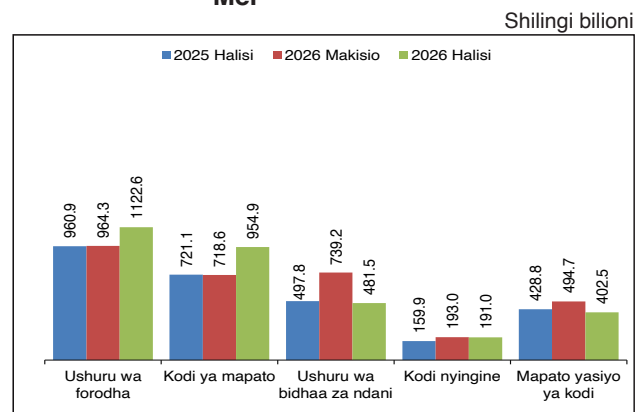
2.6 Utekelezaji wa Bajeti ya Serikali

Mwezi Mei 2026 makusanyo ya mapato ya ndani yalifikia shilingi bilioni 3,259.4, ikiwa ni asilimia 0.5 juu ya lengo la mwezi husika. Kati ya kiasi hicho Serikali kuu ilikusanya shilingi bilioni 3,152.4 sawa na asilimia 96.7 ya makusanyo yote ikiwa ni juu ya lengo kwa asilimia 1.4, huku mapato yaliyosalia yakitokana na mamlaka za serikali za mitaa kupitia vyanzo vyao vya ndani (Kiambatisho, Jedwali A2).

Mapato ya kodi yaliendelea kuwa juu, yakifikia shilingi bilioni 2,749.96, sawa na asilimia 5.2 juu ya lengo. Ongezeko hilo lilichangiwa zaidi na makusanyo ya kodi ya mapato, yaliyozidi lengo la mwezi kwa asilimia 32.9, yakiakisi matokeo

chanya ya maboresho yanayoendelea katika usimamizi wa kodi na kuongezeka kwa utii wa walipakodi. Mapato yasiyo ya kodi yalifikia shilingi bilioni 402.5, chini ya lengo la kukusanya shilingi bilioni 494.7 (Kielelezo 2.6.1).

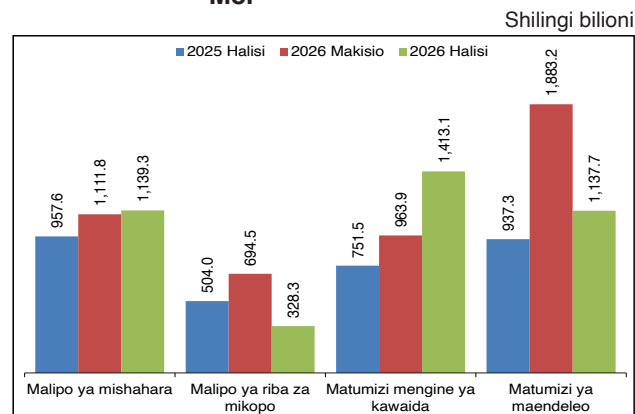
Kielelezo 2.6.1: Mapato ya Serikali Kuu Mwezi Mei

Chanzo: Wizara ya Fedha na Benki Kuu ya Tanzania
Tanbihi: Takwimu halisi za mwaka 2026 ni za awali

Serikali iliendelea kuwianisha matumizi yake kuendana na mapato, ikirekodi matumizi ya jumla ya shilingi bilioni 4,018.4. Kati ya kiasi hicho, shilingi bilioni 2,880.7 zilitumika kwa matumizi ya kawaida, huku shilingi bilioni 1,137.7 zikielekezwa kwenye miradi ya maendeleo (Kielelezo 2.6.2).

Kielelezo 2.6.2: Matumizi ya Serikali Kuu Mwezi Mei

Chanzo: Wizara ya Fedha na Benki Kuu ya Tanzania
Tanbihi: Takwimu halisi za mwaka 2026 ni za awali

2.7 Mwenendo wa Deni la Taifa

Deni la Taifa (linalojumuisha deni la Serikali la ndani na la nje, na deni la nje la sekta binafsi) lilifikia dola za Marekani milioni 50,595.8 mwishoni mwa mwezi Juni 2026. Kati ya kiasi hicho, asilimia 70.4 ilikuwa ni deni la nje.

Deni la Nje

Deni la nje (linalojumuisha deni la Serikali na la sekta binafsi) liliongezeka kwa asilimia 0.1 ikilinganishwa na mwezi uliopita, na kufikia dola za Marekani milioni 35,606.1 mwishoni mwa Juni 2026. Kati ya kiasi hicho, asilimia 83.1 ilikuwa deni la nje la Serikali, huku sehemu iliyobaki ikiwa ni deni la nje la sekta binafsi (Jedwali 2.7.1).

Mikopo ya nje iliyopokelewa katika mwezi wa mapitio ilikuwa dola za Marekani milioni 379.8, sehemu kubwa ilipokelewa na Serikali Kuu. Aidha kiasi cha dola za Marekani milioni 249.2 kilitumika kulipia deni la nje, ambapo dola za Marekani milioni 184.9 zilitumika kufanya malipo ya mkopo mkuu.

Mchanganuowadeni lanjekwa ainayawakopeshaji kwa kiasi kikubwa haukuwa na mabadiliko. Mashirika ya kifedha ya kimataifa yaliendelea kuwa wakopeshaji wakuu, yakichangia asilimia 59.3, yakifuatiwa na wakopeshaji wa kibiashara (Jedwali 2.7.2). Mikopo kwa ajili ya urari wa malipo ya nje na bajeti iliongoza, ikifuatiwa na mikopo kwa shughuli za usafirishaji na mawasiliano. Katika kipindi hicho, dola ya Marekani iliendelea kuwa sarafu kuu ya deni la nje kwa asilimia 66.2, ikifuatiwa na sarafu ya Umoja wa Ulaya (Jedwali 2.7.3 na 2.7.4).

Jedwali 2.7.1: Mchanganuo wa Deni la Nje Kwa Kundi la Wakopaji

Mkopaji	Dola za Marekani Milioni					
	Jun-25		Mei-26 ^f		Jun-26 ^p	
	Kiasi	Mchango (%)	Kiasi	Mchango (%)	Kiasi	Mchango (%)
Serikali Kuu	28,243.6	81.2	29,611.6	83.3	29,606.0	83.1
Deni ambalo halijalipwa	28,164.9	81.0	29,531.1	83.1	29,525.6	82.9
Malimbikizo ya riba	78.7	0.2	80.6	0.2	80.4	0.2
Sekta binafsi	6,517.9	18.7	5,941.7	16.7	6,000.1	16.9
Deni ambalo halijalipwa	5,884.3	16.9	5,739.5	16.1	5,761.9	16.2
Malimbikizo ya riba	633.6	1.8	202.3	0.6	238.3	0.7
Mashirika ya umma	3.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Deni ambalo halijalipwa	3.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Malimbikizo ya riba	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Jumla ya deni la nje	34,765.3	100.0	35,553.3	100.0	35,606.1	100.0

Chanzo: Wizara ya Fedha na Benki Kuu ya Tanzania

Tanbihi: r inamaanisha takwimu zilizorekebisha; p, takwimu za awali; na TANESCO, ATCL, TRC, TPA, TFC na DAWASA hazina deni la nje ambalo halijalipwa

Jedwali 2.7.2: Mchanganuo wa Deni la Nje kwa Kundi la Wakopeshaji

Mkopeshaji	Dola za Marekani Milioni					
	Jun-25		Mei-26 ^f		Jun-26 ^p	
	Kiasi	Mchango (%)	Kiasi	Mchango (%)	Kiasi	Mchango (%)
Mashirika ya fedha ya kimataifa	19,756.7	56.8	20,977.6	59.0	21,122.7	59.3
Deni ambalo halijalipwa	19,721.2	56.7	20,955.0	58.9	21,098.6	59.3
Malimbikizo ya riba	35.5	0.1	22.6	0.1	24.1	0.1
Nchi washirika wa maendeleo	1,507.8	4.3	1,558.5	4.4	1,529.3	4.3
Deni ambalo halijalipwa	1,429.1	4.1	1,477.9	4.2	1,449.0	4.1
Malimbikizo ya riba	78.7	0.2	80.6	0.2	80.4	0.2
Benki za kimataifa za biashara	12,439.1	35.8	12,331.1	34.7	12,261.4	34.4
Deni ambalo halijalipwa	12,024.9	34.6	12,189.2	34.3	12,092.7	34.0
Malimbikizo ya riba	414.2	1.2	141.9	0.4	168.7	0.5
Mikopo ya mauzo ya nje	1,061.7	3.1	686.2	1.9	692.7	1.9
Deni ambalo halijalipwa	877.8	2.5	648.4	1.8	647.2	1.8
Malimbikizo ya riba	183.9	0.5	37.8	0.1	45.5	0.1
Jumla ya deni la nje	34,765.3	100.0	35,553.4	100.0	35,606.1	100.0

Chanzo: Wizara ya Fedha na Benki Kuu ya Tanzania

Tanbihi: r inamaanisha takwimu zilizorekebisha; na p, takwimu za awali

Jedwali 2.7.3: Mchanganuo wa Deni la Nje kwa aina ya Matumizi, kwa Asilimia

Shughuli ya uchumi	Jun-25	Mei-26 ^f	Jun-26 ^p
Urari wa malipo yote ya nje, na bajeti (BOP and budget support)	21.9	22.3	22.1
Usafirishaji na mawasiliano	21.1	22.1	22.0
Kilimo	5.3	5.4	5.3
Nishati na madini	13.0	12.4	12.8
Viwanda	3.5	2.8	2.8
Huduma za jamii na elimu	19.9	19.5	19.5
Fedha na bima	4.1	4.2	4.2
Utalii	1.7	1.7	1.7
Mali isiyohamishika na ujenzi	4.4	5.1	5.1
Mengineyo	5.1	4.6	4.6
Jumla	100.0	100.0	100.0

Chanzo: Wizara ya Fedha na Benki Kuu ya Tanzania

Tanbihi: r inamaanisha takwimu zilizorekebisha; na p, takwimu za awali

Jedwali 2.7.4: Mchanganuo wa Deni la Nje kwa Aina ya Sarafu

Sarafu	Asilimia		
	Jun-25	Mei-26 ^f	Jun-26 ^p
Dola ya Marekani	66.0	65.9	66.2
Sarafu ya umoja wa Ulaya (Euro)	17.7	17.5	17.4
Yuan ya China	6.4	6.6	6.7
Sarafu nyinginezo	9.9	9.9	9.8
Jumla	100.0	100.0	100.0

Chanzo: Wizara ya Fedha na Benki Kuu ya Tanzania

Tanbihi: r inamaanisha takwimu zilizobadilishwa; na p, takwimu za awali

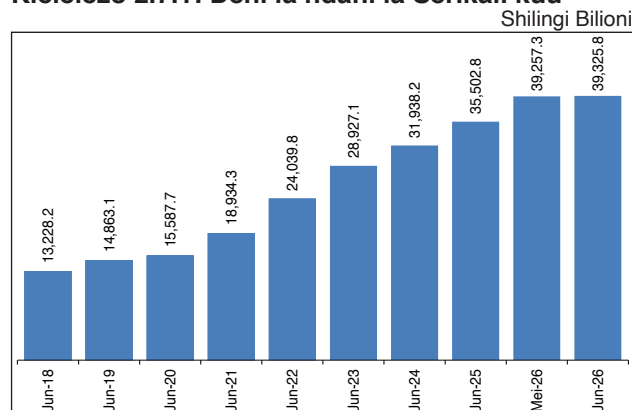
Deni la Ndani

Deni la ndani la Serikali liliongezeka kidogo hadi kufikia shilingi bilioni 39,325.8 mwishoni mwa mwezi Juni 2026, ambapo mkopo wa dharura (overdraft) kutoka Benki Kuu uliendelea kuwa sehemu kubwa zaidi ya deni hilo (Kielelezo 2.7.1 na Jedwali 2.7.5). Benki za biashara na mifuko

ya hifadhi ya jamii ziliendelea kuwa wakopeshaji wakuu wa Serikali (Jedwali 2.7.6).

Kielelezo 2.7.1: Deni la ndani la Serikali kuu

Chanzo: Wizara ya Fedha

Tanbihi: r inamaanisha takwimu zilizobadilishwa.

Jedwali 2.7.5: Deni la ndani la Serikali kuu kwa Vyanzo vya Mikopo

Shilingi Bilioni

	Jun-25		Mei-26		Jun-26 ^p	
	Kiasi	Mchango (%)	Kiasi	Mchango (%)	Kiasi	Mchango (%)
Dhamana za serikali	30,170.4	85.0	33,610.9	85.6	33,314.4	84.7
Dhamana za serikali za muda mfupi	2,001.3	5.6	1,562.8	4.0	1,757.5	4.5
Hisa za serikali	187.1	0.5	135.7	0.3	135.7	0.3
Dhamana za serikali za muda mrefu	27,982.0	78.8	31,912.3	81.3	31,421.2	79.9
Vyeti vya ushuru	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0
Deni lisilo na dhamana	5,332.4	15.0	5,646.4	14.4	6,011.4	15.3
Madeni mengine*	18.4	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
Bakaa hasi	5,314.0	15.0	5,646.4	14.4	6,011.4	15.3
Deni la ndani (ukiondoa karatasi za ukwasi)	35,502.8	100.0	39,257.3	100.0	39,325.8	100.0

Chanzo: Wizara ya Fedha na Benki Kuu ya Tanzania

Tanbihi: p inamaanisha takwimu za awali; na madeni mengine yanajumuisha mkopo wa biashara na marejesho ya kodi ya ushuru

Jedwali 2.7.6: Deni la ndani la Serikali Kuu kwa Kundi la Wakopeshaji

Shilingi Bilioni

	Jun-25		Mei-26		Jun-26 ^p	
	Kiasi	Mchango (%)	Kiasi	Mchango (%)	Kiasi	Mchango (%)
Mkopeshaji						
Benki za biashara	10,161.5	28.6	11,149.8	28.4	11,320.8	28.8
Benki Kuu ya Tanzania	7,174.1	20.2	7,455.1	19.0	7,197.1	18.3
Mifuko ya hifadhi ya jamii	9,265.7	26.1	10,441.4	26.6	10,399.0	26.4
Kampuni za bima	1,843.0	5.2	2,030.7	5.2	2,022.8	5.1
Mifuko maalumu ya Benki Kuu	638.1	1.8	798.4	2.0	838.6	2.1
Wengine	6,420.4	18.1	7,381.7	18.8	7,547.4	19.2
Deni la ndani (ukiondoa karatasi za ukwasi)	35,502.8	100.0	39,257.3	100.0	39,325.8	100.0

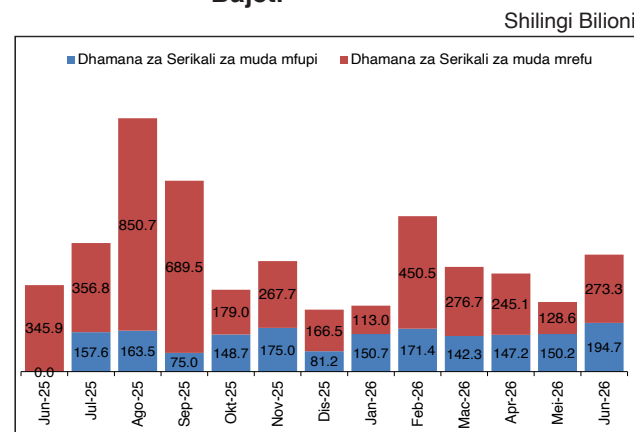
Chanzo: Wizara ya Fedha na Benki Kuu ya Tanzania

Tanbihi: p, takwimu za awali; na "wengine" inajumuisha taasisi za umma, kampuni, watu binafsi, na wawekezaji wasio wakazi

Mwezi Juni 2026, Serikali ilikopa jumla ya shilingi bilioni 468 kupitia uuzaji wa dhamana za Serikali. Kiasi hiki kilijumuisha shilingi bilioni 273.3 za hati fungani za Serikali na shilingi bilioni 194.7 za dhamana za Serikali za muda mfupi (Kielelezo 2.7.2). Katika mwezi huo, ulipaji wa deni la ndani

ulifikia jumla ya shilingi bilioni 1,551.5, ikijumuisha shilingi bilioni 1,264.4 zilizolipwa kama marejesho ya deni la msingi na shilingi bilioni 287.1 kama malipo ya riba.

Kielelezo 2.7.2: Dhamana za Serikali Zilizotolewa kwa Madhumuni ya Ufadhili wa Bajeti

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

2.8 Mwenendo wa Sekta ya Nje

Sekta ya nje ilibakia kuwa himilivu mwaka ulioishia Juni 2026, licha ya kukabiliwa na changamoto za mazingira ya kidunia. Migogoro ya muda mrefu ya Mashariki ya kati iliendelea kuongeza msukumo wa bei za nishati na usafirishaji wa bidhaa. Hata hivyo, kuimarika kwa bei ya dhahabu, uhimilivu wa sekta ya utalii na ukuaji wa biashara ya kikanda vilichangia mapato ya mauzo ya nje. Mauzo ya bidhaa na huduma yalirekodi ukuaji mkubwa. Hata hivyo, uagizaji wa bidhaa uliongezeka kwa kasi, ukichagizwa na kukua kwa mahitaji ya bidhaa za viwandani, bidhaa za petroli na mitaji, sambamba na kupanda kwa gharama za usafirishaji. Hali hiyo ilisababisha, nakisi ya urari wa malipo ya kawaida kuongezeka na kufikia dola za Marekani milioni 2,303.9 kutoka dola za Marekani milioni 2,153.4 kwa mwaka uliotangulia (Jedwali 2.8.1).

Jedwali 2.8.1 Urari wa Biashara ya Bidhaa, Huduma na Uhamisho Mali

Dola za Marekani Milioni

Maelezo	Jun-25	Mei-26	Jun-26	Mwaka ulioishia Juni			Mabadiliko ya asilimia
				2024	2025	2026 ^a	
Urari wa bidhaa	-349.7	-771.8	-595.7	-5,953.1	-4,580.0	-5,657.7	23.5
Zilozuwa nje*	913.9	963.3	1,069.8	7,832.2	9,885.9	11,782.7	19.2
Zilizonunuliwa nje	1,263.6	1,735.1	1,665.5	13,785.4	14,465.9	17,440.4	20.6
Urari wa huduma	404.58	368.7	488.7	4,219.2	3,951.4	4,765.6	20.6
Mapato	654.4	647.5	743.8	6,578.7	7,115.4	8,140.9	14.4
Malipo	249.8	278.8	255.1	2,359.5	3,163.9	3,375.3	6.7
Urari wa bidhaa na huduma	54.9	-403.1	-107.0	-1,734.0	-628.5	-892.1	41.9
Bidhaa na huduma zilozuwa nje	1,568.4	1,610.8	1,813.6	14,410.9	17,001.3	19,923.6	17.2
Bidhaa na huduma zilizonunuliwa kutoka nje	1,513.5	2,013.9	1,920.6	16,144.9	17,629.8	20,815.7	18.1
Urari wa malipo wa vitenge uchumi	-184.2	-136.9	-126.7	-1,710.0	-2,011.4	-1,773.2	-11.8
Yaliyoingia	19.8	19.8	29.3	324.4	292.1	307.8	5.4
Yaliyotoka	204.0	156.6	156.0	2,034.4	2,303.5	2,081.1	-9.7
Urari wa uhamisho mali ya kawaida	36.8	55.3	47.9	620.9	486.6	361.4	-25.7
Iliyoyingia	81.0	111.4	104.0	1,294.3	1,060.4	1,019.9	-3.8
ambapo Serikali	5.3	10.5	2.0	122.6	103.7	25.2	-75.7
Iliyotoka	44.2	56.1	56.2	673.4	573.8	658.5	14.8
Urari wa bidhaa, huduma na uhamisho mali	-92.5	-484.7	-185.8	-2,823.1	-2,153.4	-2,303.9	7.0

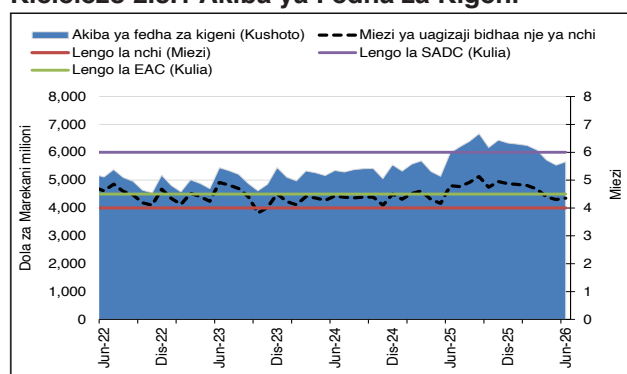
Chanzo: Mamlaka ya Mapato Tanzania na Benki Kuu ya Tanzania

Tanbihi: a- inamaanisha takwimu za awali

*Zinajumuisha marekebisha ya mauzo nje ya nchi ambayo hayajarekodiwa kikamilifu

Licha ya kuongezeka kwa nakisi ya urari wa malipo ya kawaida, akiba ya fedha za kigeni iliendelea kuwa ya kuridhisha, ikifikia dola za Marekani milioni 5,673.5 mwishoni mwa Juni 2026. Kiwango hiki cha akiba kiliendelea kuimarishwa na mapato endelevu ya fedha za kigeni, hususan mauzo ya nje ya dhahabu, pamoja na kuendelea kwa utekelezaji wa mpango wa ununuzi wa dhahabu nchini. Kiwango hicho cha akiba kilitosha kugharamia uagizaji wa bidhaa na huduma kwa muda wa miezi 4.4 ya makadirio ya uagizaji, juu ya lengo la kitaifa la miezi minne, ikiwezesha uhimilivu wa nchi dhidi ya vihatarishi vya nje (Kielelezo 2.8.1).

Kielelezo 2.8.1 Akiba ya Fedha za Kigeni

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

Tanbihi: LHS Inaashiria skeli ya mhimili wa kushoto; RHS, Inaashiria skeli ya mhimili wa kulia

Mauzo ya nje

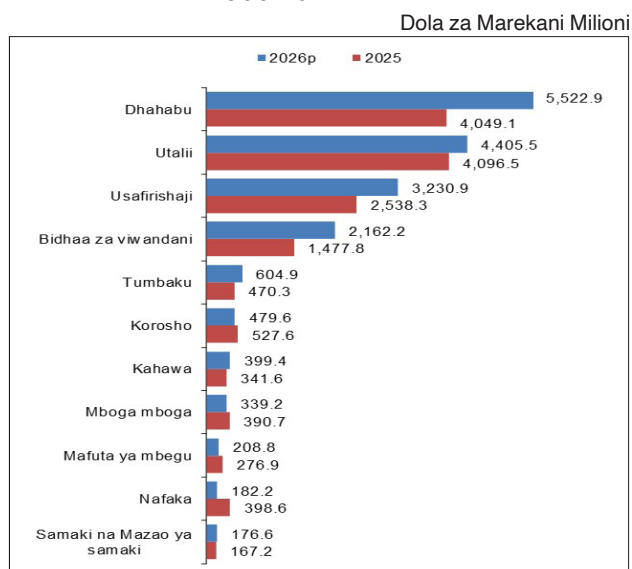
Mauzo ya nje ya bidhaa na huduma yaliongezeka kwa asilimia 17.2 na kufikia dola za Marekani milioni 19,923.6 kwa mwaka ulioishia Juni 2026, kutoka dola za Marekani milioni 17,001.3 kipindi kama hicho mwaka 2025. Ongezeko hilo lilitokana na ukuaji imara wa mauzo ya nje ya dhahabu, bidhaa za viwandani na mazao asilia, pamoja na mapato ya utalii na usafirishaji. Bei nzuri ya bidhaa, kuongezeka kwa uzalishaji wa bidhaa za kilimo nchini, na kuimarika kwa biashara za kikanda pia zilichangia ukuaji wa mauzo ya nje (Kielelezo 2.8.2).

Mauzo ya bidhaa nje ya nchi yaliongezeka kwa asilimia 19.2 na kufikia dola za Marekani milioni 11,782.7 kwa mwaka ulioishia Juni 2026, ikilinganishwa na dola za Marekani milioni 9,885.9 kipindi kama hicho mwaka 2025. Ongezeko hilo liliendelea kuchangiwa na mauzo ya nje ya dhahabu, bidhaa za viwandani, tumbaku, korosho na kahawa. Mauzo ya nje ya dhahabu yaliendelea kuwa chanzo kikuu cha mapato ya mauzo ya nje, yakichangiwa na bei ya dhahabu katika soko la dunia (Kielelezo 2.8.2). Mauzo ya bidhaa za viwandani yaliendelea kuongezeka yakichangiwa zaidi na ongezeko la mahitaji kutoka nchi jirani, hususan ya bidhaa za chuma na mabati, pamoja na bidhaa za vileo na nguo.

Mauzo ya nje ya bidhaa asilia pia yaliongezeka, yakichangiwa na kuongezeka kwa kiasi cha mauzo ya tumbaku na korosho, pamoja na bei nzuri za kahawa katika soko la dunia. Kwa ulinganifu wa mwezi, mauzo ya nje ya bidhaa yaliongezeka na kufikia dola za Marekani milioni 1,069.8 mwezi Juni 2026 kutoka dola za Marekani milioni 913.9 mwezi Juni 2025, kwa kiasi kikubwa yakiakis mauzo ya dhahabu na bidhaa za viwandani.

Kielelezo 2.8.2: Mauzo ya Nje ya Bidhaa na Huduma

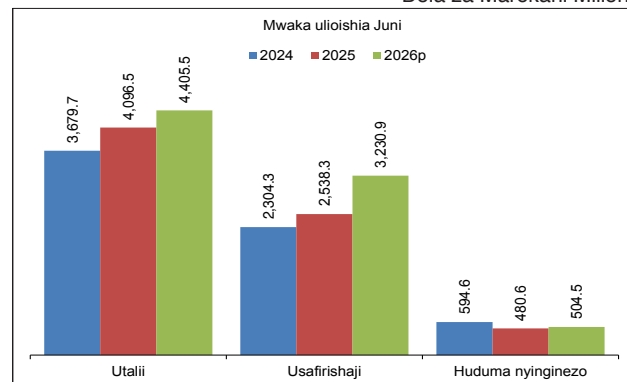

Chanzo: Mamlaka ya Mapato Tanzania na Uchambuzi wa Benki Kuu ya Tanzania

Tanbihi: p- inamaanisha takwimu za awali

Mapato ya huduma yaliongezeka kwa asilimia 14.4 na kufikia dola za Marekani milioni 8,140.9 kwa mwaka ulioishia Juni 2026, ikilinganishwa na dola za Marekani milioni 7,115.4 kipindi kama hicho mwaka 2025. Ongezeko hili limechangiwa na kuongezeka kwa mapato yatoakanayo na huduma za utalii pamoja na usafirishaji. Mapato ya utalii yaliendelea kuwa na mchango mkubwa zaidi yakichangiwa na ongezeko la asilimia 4.5 ya idadi ya watalii wa kimataifa waliowasili nchini na kufikia 2,291,479. Vilevile, mapato yatoakanayo na huduma za usafirishaji yalichangiwa na ongezeko la mizigo ya nchi jirani kupitia shoroba za nchi za usafirishaji. Maendeleo haya yanaashiria kuongezeka kwa mchango wa sekta ya huduma katika mapato ya nje na utendaji wa sekta ya nje kwa ujumla. Kwa ulinganifu wa mwezi kwa mwezi, mapato ya huduma yaliongezeka na kufikia dola za Marekani milioni 743.8 mwezi Juni 2026 kutoka dola za Marekani milioni 654.4 yalizorekodiwa mwezi Juni 2025.

Kielelezo 2.8.3: Mapato ya Huduma kwa Sekta

Chanzo: Ukokotoaji wa Benki Kuu ya Tanzania

Tanbihi: Huduma nyinginezo zinajumuisha ujenzi, bima, huduma za fedha, mawasiliano ya simu, komputa na taarifa, ada za matumizi ya mali miliki ya kiakili, huduma za serikali, huduma binafsi, na huduma nyingine za kibiashara.

Uagizaji wa bidhaa na huduma

Uagizaji wa bidhaa na huduma kutoka nje uliongezeka kwa asilimia 18.1 na kufikia dola za Marekani milioni 20,815.7 mwaka ulioishia Juni 2026 kutoka dola za Marekani milioni 17,629.8 iliyorekodiwa kipindi kama hicho mwaka 2025. Ongezeko hili lilichangiwa na uagizaji wa bidhaa za viwandani, mafuta ya petroli, mashine na vifaa vya mitambo, vifaa vya usafirishaji, pamoja na huduma za usafirishaji wa mizigo (Kielelezo 2.8.4). Ongezeko hili linaakisi mahitaji makubwa ya ndani na juhudi zinazoendelea katika kuongeza uwezo wa uzalishaji ili kuendeleza ukuaji wa uchumi.

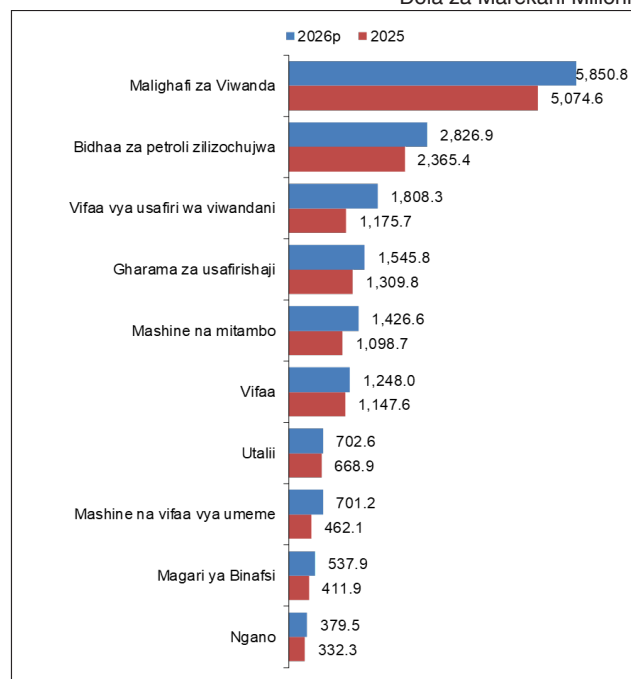
Uagizaji wa bidhaa uliongezeka kwa asilimia 20.6 na kufikia dola za Marekani milioni 17,440.4, kutoka dola za Marekani milioni 14,465.9 kipindi kama hicho mwaka 2025. Uagizaji wa mafuta ya petroli yaliyosafishwa inayojumuisha asilimia 16.2 ya jumla ya uagizaji wa bidhaa kutoka nje, uliongezeka kwa asilimia 19.5 na kufikia dola za Marekani milioni 2,826.9 kwa mwaka ulioishia Juni 2026 kutoka dola za Marekani milioni 2,365.4 kipindi kama hicho mwaka 2025. Ongezeko hili lilichangiwa na kupanda kwa bei za mafuta katika soko la dunia kufuatia mvutano wa kijiopolitiki Mashariki ya Kati, hali iliyosababisha bei za nishati kubaki juu ya wastani wa viwango vya kihistoria. Kwa ulinganifu wa mwezi kwa mwezi, uagizaji wa bidhaa uliongezeka kwa kiasi kikubwa na kufikia dola za Marekani milioni 1,665.5 mwezi

Juni 2026 kutoka dola za Marekani milioni 1,263.6 iliyorekodiwa mwezi Juni 2025, kutokana na kuongezeka kwa uagizaji wa bidhaa za viwandani pamoja na bidhaa za petroli.

Kielelezo 2.8.4: Baadhi ya Bidhaa na Huduma Zilizoaigizwa Kutoka Nje

Dola za Marekani Milioni

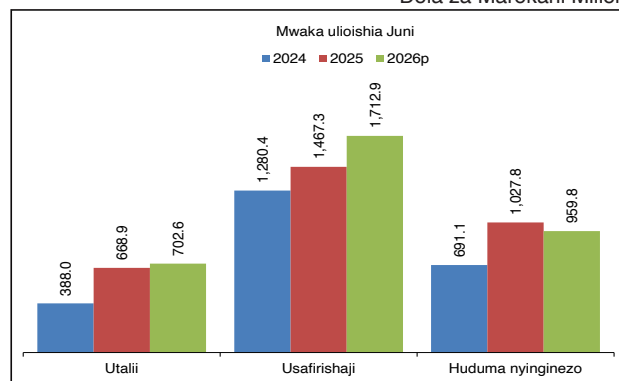
Chanzo: Mamlaka ya Mapato Tanzania na Uchambuzi wa Benki Kuu ya Tanzania

Tanbihi: p inamaanisha takwimu za awali.

Malipo ya huduma yaliongezeka kwa asilimia 6.7 na kufikia dola za Marekani milioni 3,375.3 mwaka ulioishia Juni 2026, ikilinganishwa na dola za Marekani milioni 3,163.9 kipindi kama hicho mwaka 2025. Ongezeko hilo lilitokana na kuongezeka kwa gharama za usafirishaji, sambamba na kupanda kwa bei za usafirishaji wa mizigo majini kufuatia kuendelea kwa mvurugiko wa usafirishaji baharini na kuongezeka kwa gharama za uagizaji wa bidhaa kutoka nje (Kielelezo 2.8.5). Kwa ulinganifu wa mwezi kwa mwezi, malipo ya huduma yaliongezeka hadi kufikia dola za Marekani milioni 255.1 mwezi Juni 2026 kutoka dola za Marekani milioni 249.8 zilizorekodiwa mwezi Juni 2025.

Kielelezo 2.8.5: Malipo ya Huduma

Dola za Marekani Milioni

Chanzo: Ukokotoaji wa Benki kuu ya Tanzania

Tanbihi: Huduma nyingine zinajumuisha ujenzi, bima, huduma za kifedha, mawasiliano ya simu, kompyuta na taarifa, ada za matumizi ya mali miliki ya kiakili, huduma za kiserikali, huduma binafsi, na huduma nyingine za kibiashara.

Nakisi ya urari ya mapato ya vitega uchumi ilipungua kwa asilimia 11.8 na kufikia dola za Marekani milioni 1,773.2 mwaka ulioishia Juni 2026 kutoka dola za Marekani milioni 2,011.4 kipindi kama hicho mwaka 2025. Kuimarika huko kulichangiwa zaidi na kupungua kwa malipo ya nje hasa riba, sambamba na ongezeko dogo la mapato ya vitega uchumi. Kwa ulinganifu wa mwezi kwa mwezi, nakisi ya urari ya mapato ya vitega uchumi ilipungua na kufikia dola za Marekani milioni 126.7 mwezi Juni 2026 kutoka dola za Marekani milioni 184.2 mwezi Juni 2025, kwa kiasi kikubwa ikichangiwa na kupungua kwa malipo ya mapato ya vitega uchumi.

Ziada ya urari wa uhamisho wa mali wa kawaida ilipungua na kufikia dola za Marekani milioni 361.4 mwaka ulioishia Juni 2026, kutoka dola za Marekani milioni 486.6 kipindi kama hicho mwaka 2025, kwa kiasi kikubwa ukichangiwa na kupungua kwa mapato ya uhamisho wa mali wa kawaida kutoka nje, hususan uhamisho wa fedha binafsi na za Serikali. Kwa ulinganifu wa mwezi kwa mwezi, ziada ya urari wa uhamisho wa mali wa kawaida iliongezeka na kufikia dola za Marekani milioni 47.9 mwezi Juni 2026, ikilinganishwa na dola za Marekani milioni 36.8 iliyorekodiwa mwezi Juni 2025.

3.0 Mwenendo wa Uchumi wa Zanzibar

3.1 Mfumuko wa Bei

Mfumuko wa bei wa jumla wa Zanzibar uliongezeka hadi kufikia asilimia 6 kwa mwezi Juni 2026, kutoka asilimia 4.1 iliyorekodiwa kipindi kama hicho mwaka 2025 (Jedwali 3.1.1 na Kielelezo 3.1.1). Ongezeko hilo lilichangiwa kwa kiasi kikubwa na kupanda kwa bei za vyakula sambamba na kuongezeka kwa gharama za usafirishaji kutokana na kupanda kwa bei za mafuta (Kielelezo 3.1.2). Kwa upande mwingine, mfumuko wa bei ya bidhaa zisizo za chakula ulipungua hadi asilimia 2.5 kutoka asilimia 3.9, sambamba na kupungua kwa bei za mavazi na viatu, huduma za matumizi binafsi, ulinzi wa kijamii na huduma mbalimbali (Jedwali 3.1.1). Kwa ulinganifu wa mwezi kwa mwezi, mfumuko wa bei wa jumla ulifikia asilimia 1.0, ukiongezeka kutoka asilimia 0.5 iliyorekodiwa mwezi Juni 2025.

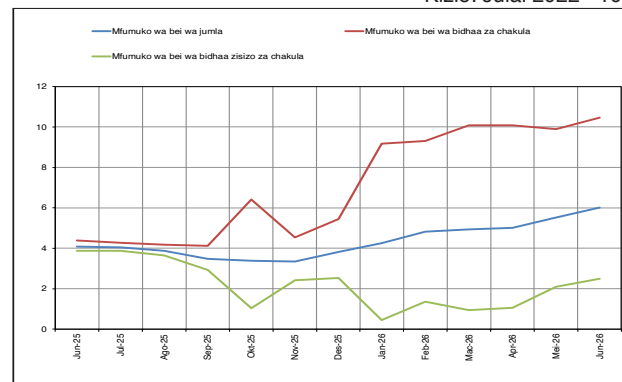
Jedwali 3.1.1: Mwenendo wa Mfumuko wa Bei

Makundi makuu ya fahirisi	Mizania	Mabadiliko kila Mwezi			Mabadiliko kila Mwaka		
		Jun-25	Mei-26	Jun-26	Jun-25	Mei-26	Jun-26
Vyakula na vinywaji visivyo na kileo	41.9	1.1	-0.1	1.7	5.0	9.7	10.3
Vinywaji vyenye vileo, tumbaku na madawa ya binadamu	0.2	0.0	0.0	1.1	-2.2	4.3	5.5
Mavazi na viatu	6.3	0.2	0.2	0.0	5.0	1.6	1.4
Makazi, maji, umeme, gesi na nishati nyingine	25.8	-0.1	1.0	0.5	3.6	1.2	1.8
Samani, vifaa vya nyumbani na matengenezo ya kawaida ya nyumba	4.8	0.0	0.2	1.3	3.8	2.4	3.7
Atiya	1.3	0.0	0.0	0.0	1.5	0.6	0.7
Uchukuzi	9.1	0.0	2.4	0.1	2.4	5.1	5.3
Taarifa na mawasiliano	4.2	0.7	0.4	0.0	2.8	0.1	-0.6
Burudani, michezo na utamaduni	1.1	0.6	0.0	0.0	5.1	2.6	2.0
Elimu	1.6	-1.6	0.0	0.0	2.1	0.3	2.0
Huduma za migahawa na malazi	1.4	0.0	0.6	0.0	0.6	7.4	7.4
Bima na huduma za fedha	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Huduma binafsi, ulinzi wa kijamii na bidhaa na huduma mbalimbali	1.7	0.0	-0.7	0.0	4.8	0.8	0.8
Mfumuko wa bei wa jumla	100.0	0.5	0.4	1.0	4.1	5.5	6.0
Mfumuko wa bei wa bidhaa za chakula	40.5	1.2	-0.1	1.7	4.4	9.9	10.5
Mfumuko wa bei wa bidhaa zisizo za chakula	59.5	0.0	0.9	0.4	3.9	2.1	2.5

Chanzo: Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali, Zanzibar

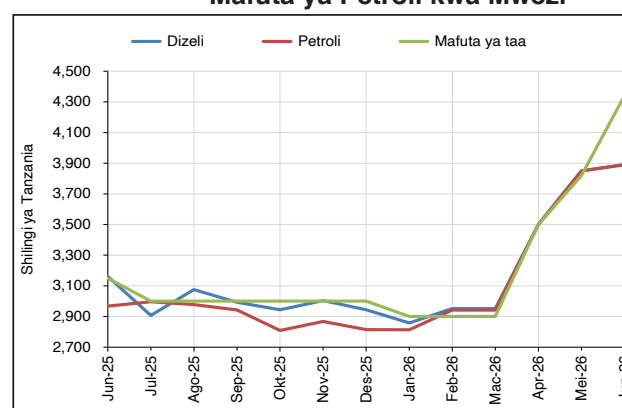
Kielelezo 3.1.1: Mfumuko wa Bei wa Mwaka

Kizio: Julai 2022 = 100

Chanzo: Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali, Zanzibar

Kielelezo 3.1.2: Wastani wa Bei za Rejareja za Mafuta ya Petroli kwa Mwezi

Chanzo: Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali, Zanzibar

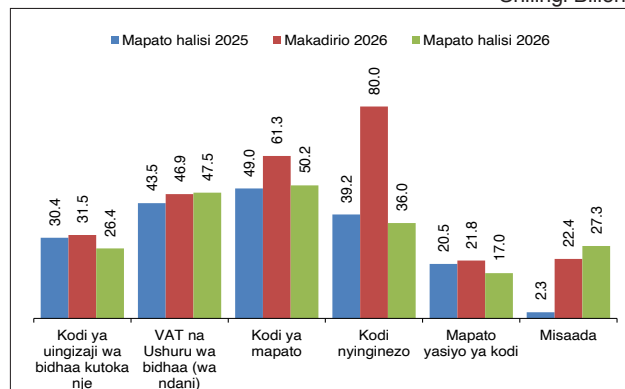
3.2 Bajeti ya Serikali

Mwezi Juni 2026, mapato ya ndani ya Zanzibar na misaada ilifikia shilingi bilioni 204.4, sawa na asilimia 77.5 ya lengo la mwezi. Kati ya kiasi hicho, mapato ya ndani yalichangia kwa asilimia 86.6 na sehemu iliyobaki ikiwa ni misaada. Mapato ya kodi yalifikia shilingi bilioni 160.1, sawa na asilimia 72.9 ya lengo la mwezi, kutokana na utendaji wa kuridhisha katika makusanyo ya kodi ya ongezeko la thamani (VAT) na ushuru wa bidhaa. Aidha, makusanyo ya mapato yasiyo ya kodi yalifikia shilingi bilioni 17.0, sawa na asilimia 78.2 ya lengo (Kielelezo 3.2.1).

Kielelezo 3.2.1: Mapato ya Serikali

Shilingi Bilioni

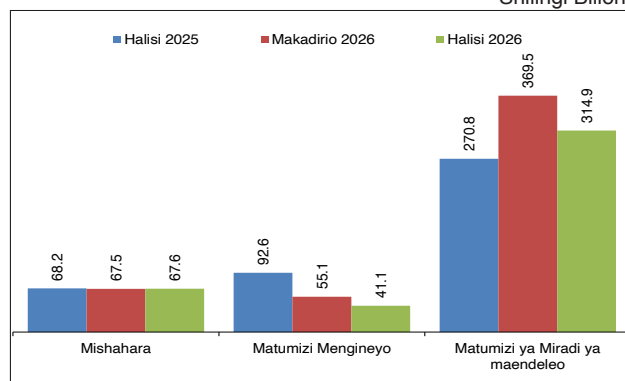
Chanzo: Ofisi ya Rais, Fedha na Mipango, Zanzibar

Tanbihi: Kodi nyingine zinahusisha tozo za hoteli, tozo za wasindikiza wageni, stampu za tozo, tozo za huduma za wivanja vya ndege na bandari, tozo za maendeleo ya barabara na petroli

Matumizi ya Serikali yalifikia shilingi bilioni 423.6 mwezi Juni 2026. Kati ya kiasi hicho, shilingi bilioni 314.9 zilielekezwa kwenye matumizi ya miradi ya maendeleo na kiasi kilichobaki kilitumika kwa ajili ya matumizi ya kawaida. Nakisi ya bajeti kwa ujumla ilifikia shilingi bilioni 219.2 kwa mwezi wa mapitio na iligharamiwa kupitia mikopo ya ndani (Kielelezo 3.2.2).

Kielelezo 3.2.2: Matumizi ya Serikali

Shilingi Bilioni

Chanzo: Ofisi ya Rais, Fedha na Mipango, Zanzibar

Tanbihi: Matumizi mengine yanahusisha uhamisho wa fedha, malipo ya riba ya deni la ndani, huduma za mfuko mkuu wa serikali na tozo zingine.

3.3 Mwenendo wa Sekta ya Nje

Kwa mwaka unaoishia Juni 2026 ziada ya urari wa malipo ya kawaida iliongezeka kwa asilimia 29.1 na kufikia dola za Marekani milioni 1,023.2 kutoka kiwango kilichorekodiwa kipindi kama hicho mwaka 2025, kwa kiasi kikubwa ulichangiwa na kuimarika kwa mapato ya huduma, hususan kutoka katika shughuli zinazohusiana na utalii (Jedwali 3.3.1).

Jedwali 3.3.1: Urari wa Malipo

Dola za Marekani Milioni

Maelezo	Jun-25	Mei-26	Jun-26	Mwaka unaoishia Juni		Ongezeko/Upungufu (Asilimia)
				2025	2026*	
Urari wa bidhaa (Halisi)	-42.4	-36.5	-35.7	-503.9	-586.2	16.3
Zilizouzwa nje	1.6	4.7	4.8	33.3	70.5	---
zilizonunuliwa kutoka nje	44.0	41.2	40.6	537.2	656.7	22.2
Urari wa huduma (halisi)	104.1	55.2	114.7	1,283.3	1,597.1	24.5
Mapato	112.1	66.7	126.6	1,384.2	1,726.1	24.7
Malipo	7.9	11.5	11.9	100.9	129.0	27.9
Urari wa bidhaa na huduma (halisi)	61.7	18.7	79.0	779.4	1,010.9	29.7
Bidhaa na huduma zilizouzwa nje	113.7	71.4	131.4	1,417.5	1,796.6	26.7
Bidhaa na huduma zilizonunuliwa kutoka nje	51.9	52.7	52.4	638.1	785.7	23.1
Urari wa mapato ya msingi (halisi)	0.3	1.6	1.9	11.6	10.3	-11.3
Yaliyoingia	0.4	1.8	2.0	16.6	12.0	-27.7
Yaliyotoka	0.1	0.1	0.1	5.0	1.7	-66.0
Urari wa uhamishaji Mali (halisi)	0.0	0.4	0.5	1.4	2.0	44.6
Iliyoyingia	0.1	0.5	0.6	2.7	2.6	-5.7
Iliyotoka	0.0	0.1	0.0	1.4	0.6	-55.2
Urari wa Bidhaa, huduma na uhamishaji mali	62.1	20.7	81.4	792.4	1,023.2	29.1

Chanzo: Mamlaka ya Mapato Tanzania, benki na uchambuzi wa Benki Kuu ya Tanzania.

Tanbihi: p inaashiria Takwimu za awali; fob, 'Mzigo ndani ya chombo.

Mauzo ya nje

Thamani ya mauzo ya bidhaa na huduma nje ya nchi yaliongezeka kwa asilimia 26.7 na kufikia dola za Marekani milioni 1,796.6 ikilinganishwa na kiwango kilichorekodiwa, kipindi kama hicho mwaka 2025 (Jedwali 3.3.1). Matokeo haya yalihusiana zaidi na ongezeko la idadi ya watalii kwa asilimia 18.9 na kufikia watalii 949,278 mwaka unaoishia Juni 2026 (Jedwali 3.3.2).

Kwa ulinganifu wa mwezi kwa mwezi, mauzo ya nje ya bidhaa na huduma yaliongezeka hadi dola za Marekani milioni 131.4 mwezi Juni 2026 kutoka dola milioni 113.7 zilizorekodiwa kipindi kama hicho mwaka 2025.

Jedwali 3.3.2: Uuzaji wa Bidhaa

Dola za Marekani Milioni

DOLA ZA MAREKANI							
Maelezo	Uniti	Jun-25	Mei-26	Jun-26 ^p	Mwaka unaoishia Juni		Ongezeko/U pungufu (Asilimia)
					2025	2026 ^p	
Mauzo ya nje ya bidhaa za asili							
Karafuu							
Thamani	000' ya Dola za Marekani	136.1	2,981.3	3,202.8	3,450.5	44,575.1	---
Kiasi	000' kwa Tani	0.0	0.7	0.7	0.7	7.0	---
Bei kwa Unit	Dola za Marekani/Tani	3,814.3	4,260.1	4,573.3	4,735.1	6,335.9	33.8
Mauzo ya nje ya bidhaa zisizo za asili							
Mwani							
Thamani	000' ya Dola za Marekani	302.2	471.4	413.6	3,221.9	1,743.6	-45.9
Kiasi	000' kwa Tani	0.5	0.7	0.6	5.8	3.0	-49.0
Bei kwa Unit	Dola za Marekani/Tani	567.7	651.9	674.6	552.9	586.7	6.1
Bidhaa za viwandani	000' ya Dola za Marekani	816.5	529.5	690.1	15,390.0	10,759.8	-30.1
Bidhaa za samaki	000' ya Dola za Marekani	38.8	154.6	180.3	1,176.3	894.3	-24.0
Mauzo ya nje ya nchini kwa bidhaa nyingine	000' ya Dola za Marekani	319.4	579.2	346.7	10,054.5	12,490.4	24.2
Jumla Ndogo	000' ya Dola za Marekani	1,476.9	1,734.8	1,630.7	29,842.8	25,888.0	-13.3
Jumla Kuu	000' ya Dola za Marekani	1,613.0	4,716.1	4,833.5	33,293.3	70,463.2	---

Chanzo: Mamlaka ya Mapato Tanzania na uchambuzi wa Benki Kuu ya Tanzania.

Uagizaji wa bidhaa na huduma

Thamani ya uagizaji wa bidhaa na huduma kutoka nje iliongezeka kwa asilimia 23.1 na kufikia dola za Marekani milioni 785.7 mwaka ulioishia Juni 2026, ikilinganishwa na kiasi kilichorekodiwa kipindi kama hicho mwaka 2025 (Jedwali 3.3.1). Ongezeko hilo lilichangiwa zaidi na kuongezeka kwa uagizaji wa bidhaa mtaji na bidhaa za matumizi.

Uagizaji wa bidhaa za mtaji uliongezeka kwa kiasi kikubwa, ukitokana na ongezeko la uagizaji wa mashine na mitambo pamoja na vifaa vya usafiri kwa matumizi ya viwandani. Vivyo hivyo, ongezeko la uagizaji wa bidhaa za matumizi lilitokana na kuongezeka kwa uagizaji wa bidhaa nyingine za matumizi na vifaa vya usafiri visivyo vya viwandani (Jedwali 3.3.3).

Kwa ulinganifu wa mwezi kwa mwezi, uagizaji wa bidhaa na huduma ulifikia dola za Marekani milioni 52.4 mwezi Juni 2026, kutoka dola milioni 51.9 zilizorekodiwa mwezi Juni 2025.

Jedwali 3.3.3: Uagizaji wa Bidhaa

Dola za Marekani Milioni

Maelezo	Mwaka unaoishia Juni					Ongezeko/ Upungufu (Asilimia)
	Jun-25	Mei-26	Jun-26 ^p	2025	2026 ^p	
Bidhaa za mtaji	4.4	5.4	4.0	68.9	161.0	---
Mitambo na vifaa vya kimitambo	1.6	2.4	2.1	24.5	50.5	---
Vifaa vya usafirishaji kiwandani	1.2	1.5	0.7	22.9	55.7	---
Mashine na vifaa vya umeme	0.9	1.0	0.7	14.4	41.1	---
Bidhaa nyingine za mtaji	0.6	0.6	0.4	7.1	13.6	---
Bidhaa za uzalishaji wa kati	34.2	30.4	30.9	399.1	395.0	-1.0
Vifaa vya viwandani	10.3	9.8	8.6	123.2	183.0	48.5
Ambazo ni chuma na bidhaa zinazotokana navyo	1.8	1.8	1.6	22.0	36.6	66.5
Plastiki na bidhaa zake	0.6	0.4	0.6	7.5	15.3	---
Nishati na mafuta	14.0	11.6	12.8	159.7	102.7	-35.7
ambazo ni bidhaa safi za mafuta	14.0	11.3	12.8	158.9	102.4	-35.5
Vifaa	1.1	1.0	1.3	16.0	31.5	96.0
Chakula na Vinywaji kwa Matumizi ya Viwandani	7.4	6.2	6.9	79.4	62.8	-21.0
Ambazo ni nafaka ya ngano	2.2	0.6	3.3	24.1	21.1	-12.4
Mafuta ya kula	3.6	2.1	2.4	37.3	25.8	-31.0
Magari ya matumizi ya nyumbani	1.4	1.8	1.3	20.8	15.1	-27.5
Bidhaa za matumizi ya mwisho	5.4	5.4	5.7	69.1	100.6	45.6
Chakula na vinywaji vinavyotumika hasa kwa matumizi ya nyumbani	1.3	1.3	1.4	17.2	18.5	7.5
Vifaa vya usafirishaji visivyo vya viwandani	0.2	0.2	0.2	2.2	3.1	38.0
Ambazo ni kipiki na baiskeli zilizowekwa na mota ndogo ya ziada	0.1	0.1	0.1	0.8	1.1	37.5
Bidhaa nyingine za matumizi ya mwisho	3.9	3.9	4.0	49.7	75.5	52.0
Ambazo ni bidhaa za dawa	0.4	0.2	0.2	4.3	1.3	-69.5
Sabuni na dawa za kusafisha	0.3	0.4	0.4	4.4	6.8	55.1
Vitamba na mevazi	0.4	0.5	0.5	5.3	7.2	35.4
Viata na bidhaa nyingine	0.2	0.2	0.2	2.9	3.8	34.6
Karatasi na bidhaa zake	0.2	0.1	0.1	2.0	1.4	-28.3
Jumla (f.o.b)	44.0	41.2	40.6	537.2	656.7	22.2

Chanzo: Mamlaka ya Mapato Tanzania na uchambuzi wa Benki Kuu ya Tanzania.

Tanbihi: p inaashiria takwimu za awali; "---", badiliko linalozidi asilimia 100; f.o.b Mzigo ndani ya chombo

VIAMBATISHO

Jedwali A1: Viashiria vya Kiuchumi

		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 ^f	2025 ^p
Ukuaji wa Pato la Taifa na Mfumuko wa bei									
1. 1 Ukuaji wa Pato la Taifa kwa Bei za Miaka Husika	Asilimia	4.4	8.5	8.1	7.4	9.4	10.5	10.2	na
1.2 Ukuaji halisi wa Pato la Taifa	Asilimia	7.0	6.9		4.8	4.7	5.1	5.5	6.0
1.3 Wastani Pato kwa Kila Mtu kwa bei za miaka inayohusika	'000' sh	2,356.5	2,479.3	2,597.7	2,705.4	2,854.1	3,058.8	3,234.9	na
1.4 Wastani Pato kwa Kila Mtu kwa bei za miaka inayohusika	Dola ya Marekani	1,041.0	1,083.5	1,126.7	1,171.6	1,233.1	1,263.1	1,239.2	na
1.5 Kasi ya Upandaji wa Bei	Asilimia	3.5	3.4	3.3	3.7	4.3	3.8	3.1	3.3
1.6 Uwiano wa Akiba kwa Pato halisi la Taifa	Asilimia	18.7	18.6	16.5	17.3	19.7	21.2	25.8	na
Takwimu za Kifedha na Riba									
2.1 Ukuaji wa Ujazi wa fedha kwa tafsiri pana zaidi (M3)	Asilimia	4.5	9.6	5.7	15.5	11.6	14.1	11.1	24.7
2.2 Ukuaji wa Ujazi wa fedha kwa tafsiri pana (M2)	Asilimia	3.8	11.8	8.2	17.6	12.1	11.9	9.2	28.5
2.3 Ukuaji wa Ujazi wa fedha, kwa tafsiri finyu (M1)	Asilimia	5.1	13.7	7.5	23.1	7.5	8.7	11.2	30.2
2.4 Ukuaji Fedha ya msingi (M0)	Asilimia	0.6	6.8	-4.0	17.3	15.8	3.7	19.1	20.7
2.5 Ukuaji wa Mikopo kwa Sekta Binafsi	Asilimia	4.9	11.1	3.1	10.0	22.5	17.3	12.4	23.6
2.6 Uwiano wa Mikopo kwa Sekta Binafsi kwa pato la taifa ¹	Asilimia	14.3	14.6	14.0	14.3	16.0	17.0	17.4	21.6
2.7 Uwiano wa Mikopo kwa sekta binafsi kwa mikopo yote	Asilimia	79.8	83.5	77.7	74.4	72.9	73.9	75.9	77.9
2.8 Riba za Amana za miezi 12	Asilimia	8.8	8.8	8.3	8.3	8.5	8.7	9.2	9.6
2.9 Riba za dhamana za serkali kwa ujumla	Asilimia	6.4	7.7	4.4	4.8	4.7	7.3	10.7	8.7
2.10 Riba ya mikopo ya muda mrefu hadi miaka mitano (3-5 years)	Asilimia	17.4	16.6	16.2	16.0	15.7	15.6	15.3	14.4
Mizania ya Malipo na Nchi za Nje									
3.1 Bidhaa Ziizozwa Nje	Dola ya Marekani	4,292.7	5,377.6	6,371.7	6,756.2	7,223.8	7,696.6	9,121.6	10,293.6
3.2 Bidhaa Zilazozagizwa kutoka Nje ya Nchi	Dola ya Marekani	-8,519.7	-8,615.2	-7,831.7	-10,003.4	-14,208.7	-13,728.9	-14,195.6	-14,787.7
3.3 Urari wa Biashara	Dola ya Marekani	-4,227.0	-3,237.5	-1,460.0	-3,247.1	-6,984.9	-6,032.3	-5,074.0	-4,494.2
3.4 Urari wa Malipo ya Kawaida	Dola ya Marekani	-2,308.7	-1,340.2	-1,458.5	-2,374.3	-5,482.2	-2,960.6	-2,379.8	-2,015.2
3.5 Urari wa malipo yote	Dola ya Marekani	-784.0	587.0	-764.9	1,852.1	-988.4	52.3	70.1	968.9
3.6 Akiba ya Fedha za Kigeni	Dola ya Marekani	5,044.6	5,567.6	4,767.7	6,386.0	5,177.2	5,450.1	5,546.9	6,329.0
3.7 Akiba ya fedha za kigeni (miezi)	Miezi	4.9	6.4	5.6	6.6	4.7	4.5	4.5	4.9
3.8 Kiwango cha kubadili fedha:									
Wastani wa mwaka	Thamani ya Tsh/Dola	2,263.8	2,288.2	2,294.1	2,297.8	2,303.1	2,382.1	2,597.4	2,537.6
Mwisho wa kipindi	Thamani ya Tsh/Dola	2,281.2	2,287.9	2,298.5	2,297.6	2,308.9	2,501.4	2,374.7	2,450.2
		2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Mwenendo wa Mapato na Matumizi									
4.1 Uwiano wa mapato ya ndani kwa Pato la Taifa ¹	Asilimia	14.8	14.3	15.0	13.7	14.9	15.0	14.7	15.6
4.2 Uwiano wa misaada kwa Pato la Taifa ¹	Asilimia	0.8	0.4	0.7	0.5	0.4	0.3	0.3	0.4
4.3 Uwiano wa Matumizi ya kawaida kwa Pato la Taifa ¹	Asilimia	10.2	10.7	10.1	9.9	9.8	11.0	10.8	11.9
4.4 Uwiano wa matumizi ya maendeleo kwa Pato la Taifa ¹	Asilimia	6.6	6.5	7.1	7.8	9.2	7.4	7.2	6.9
4.5 Uwiano wa nakisi isiyo jumlisha misaada kwa Pato la Taifa ¹	Asilimia	-2.1	-2.9	-2.2	-4.0	-4.1	-3.4	-3.3	-3.2
4.6 Uwiano wa nakisi ya Jumla kwa Pato la Taifa ^{1,2}	Asilimia	-1.9	-3.3	-1.9	-4.0	-3.6	-3.1	-3.1	-3.0
Deni la nje	Dola Milion	20,503.0	21,920.9	22,952.7	25,519.3	27,832.5	30,252.7	31,950.9	34,765.3
5.1 Mikopo iliyopokelewa	Dola Milion	18,765.1	20,029.3	20,958.4	23,250.9	25,392.8	27,889.3	30,416.1	34,053.0
5.2 Riba ambayo haijipwa	Dola Milion	1,737.9	1,891.7	1,994.3	2,268.4	2,439.7	2,363.4	1,534.8	712.3

Chanzo:Wizara ya Fedha; Benki Kuu ya Tanzania; na Mamlaka ya Mapato Tanzania

Tanbihi:¹Imetolewa kwa kuzingatia Pato la Taifa kwa bei za miaka husika; ²inajumuisha misaada, matumizi yaliyochelewa (expenditure float) n.a-haipatikani, p- ni takwimu za muda.

Jedwali A2: Mwenendo wa Mapato na Matumizi ya Serikali – Tanzania Bara

Shilingi Milioni

	Bajeti ya 2025/26	Julai - Mei 2026		Mei 2026	
		Makadirio	Halisi	Makadirio	Halisi
Mapato ya ndani (yakijumuisha Mamlaka za Serikali za Mitaa)	40,466,131.4	36,046,446.0	37,907,745.3	3,241,918.5	3,259,376.7
Mapato ya Serikali Kuu	36,857,734.1	34,512,069.9	36,447,207.3	3,109,879.2	3,152,408.2
Mapato yatokanayo na kodi	32,175,999.8	28,856,196.2	31,478,147.6	2,615,182.0	2,749,955.6
Ushuru wa forodha	11,562,965.6	10,567,345.4	11,394,224.3	964,272.6	1,122,561.5
Kodi ya bidhaa na huduma	7,016,470.7	6,331,854.2	5,876,773.9	739,241.3	481,522.9
Kodi ya mapato	11,367,876.5	9,832,188.5	12,118,203.3	718,648.3	954,894.8
Kodi nyingine	4,887,699.8	2,124,808.1	2,088,946.1	193,019.7	190,976.4
Mapato yasiyotokana na kodi	4,681,734.3	5,655,873.7	4,969,059.7	494,697.2	402,452.5
Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa	1,680,506.8	1,534,376.1	1,460,538.0	132,039.3	106,968.5
Jumla ya matumizi ¹	48,774,989.1	45,056,323.9	42,810,436.1	4,653,363.4	4,018,362.1
Matumizi ya kawaida	31,281,255.8	28,364,179.4	28,505,815.9	2,770,166.0	2,880,685.8
Mishahara	10,917,466.8	12,001,763.1	12,116,196.9	1,111,765.1	1,139,254.4
Malipo ya riba za mikopo	6,493,715.4	6,294,856.6	5,007,927.2	694,470.7	328,342.0
Ya ndani	3,697,288.1	3,524,276.1	3,225,332.1	356,336.5	202,814.1
Ya nje	2,796,427.3	2,770,580.5	1,782,595.0	338,134.2	125,528.0
Matumizi mengine ya kawaida	7,088,606.6	10,067,559.7	11,381,691.8	963,930.2	1,413,089.4
Matumizi ya maendeleo	17,493,733.4	16,692,144.5	14,304,620.3	1,883,197.4	1,137,676.3
Fedha za ndani	12,117,828.4	11,294,707.0	10,971,765.1	1,228,267.3	778,718.0
Fedha za nje	5,375,904.9	5,397,437.5	3,332,855.2	654,930.1	358,958.2
Nakisi ya bajeti bila ya misaada	-8,308,857.7	-9,009,877.9	-4,902,690.8	-1,411,444.9	86,495.3
Misaada	1,069,884.4	863,858.7	798,865.1	77,661.2	84,381.2
Ya bajeti	113,796.3	0.0	0.0	0.0	2,114.1
Ya miradi	846,976.2	710,667.7	724,106.8	65,849.3	0.0
Ya kissekta	109,111.9	153,191.0	74,758.2	11,811.8	0.0
Nakisi ya bajeti ikijumuisha misaada	-6,401,157.9	-8,146,019.2	-4,103,825.8	-1,333,783.8	-672,490.1
Marekebisho (Adjustments to cash and other items (net))	0.0	0.0	-1,519,388.5	0.0	254,174.2
Balansi ya jumla	-7,238,973.3	-8,146,019.2	-5,623,214.2	-1,333,783.8	-418,315.9
Ugharamiaji wa nakisi ya bajeti	7,238,973.3	8,146,019.2	5,623,214.2	1,333,783.8	418,315.9
Ufadhili kutoka nje halisi	4,286,343.5	4,630,800.7	2,006,171.8	816,826.3	41,855.4
Mikopo	5,966,414.1	8,638,445.5	4,955,929.0	1,252,342.7	272,462.9
Mikopo ya bajeti	1,627,221.4	744,524.7	1,143,646.0	0.0	0.0
Mikopo ya miradi	4,339,192.6	7,893,920.8	3,812,283.0	1,252,342.7	272,462.9
ambayo: Mikopo ya masharti ya kibiashara	2,629,011.8	3,449,040.0	1,347,180.8	683,147.6	0.0
Mikopo ya kissekta	80,624.2	88,698.0	68,887.9	8,073.9	0.0
Marejesho ya mitaji ya mikopo ya nje	-4,389,706.5	-4,096,342.9	-3,018,645.1	-443,590.2	-230,607.5
Ufadhili wa ndani halisi ²	2,952,629.8	3,515,218.6	3,617,042.5	516,957.5	376,460.5
Mikopo kutoka benki na vyanzo vingine	2,952,629.8	3,515,218.6	3,617,042.5	516,957.5	376,460.5
Mikopo ya benki	2,466,103.9	2,935,990.8	1,786,533.3	431,774.7	407,828.4
Mikopo toka vyanzo vingine (baada ya marejesho ya mitaji ya miko)	486,526.0	579,227.7	1,830,509.2	85,182.8	-31,367.9
Mikopo ya ndani (rollover)	3,325,556.5	2,028,835.8	2,376,126.2	94,280.1	106,100.0
Kulipa mitaji ya mikopo ya ndani	-3,325,556.5	-2,028,835.8	-2,376,126.2	-94,280.1	-106,100.0

Chanzo: Wizara ya Fedha

Note: ¹ Haijajumuisha marejesho ya mitaji ya mikopo na matumizi yaliyochelewa (expenditure float); ² Thamani chanya ina maana ya ufadhili, na thamani hasi ina maana ya malipo au ongezeko la amana

Jedwali A3: Tathimini za Amana

Kipengele	Shilingi Bilioni												
	Jun-25	Jul-25	Ago-25	Sep-25	Okt-25	Nov-25	Des-25	Jan-26	Feb-26	Mac-26	Apr-26	Mei-26	Jun-26
Rasilimali halisi za nje	15,509.5	15,726.1	15,766.0	15,896.7	15,715.4	16,298.6	15,286.5	15,950.0	15,749.5	15,245.6	14,553.5	13,309.2	13,343.5
Rasilimali halisi za nje za Benki Kuu	13,623.0	13,884.0	13,933.2	14,467.3	13,334.3	13,892.1	13,707.3	13,987.7	14,089.2	13,916.0	13,066.6	12,634.5	13,037.6
Rasilimali halisi za nje za mabenki	1,886.5	1,842.1	1,832.8	1,429.3	2,381.1	2,406.5	1,579.1	1,962.3	1,660.3	1,329.6	1,486.8	674.7	305.9
Rasilimali halisi za ndani	39,973.8	40,565.0	41,689.9	41,957.4	44,073.3	44,560.0	45,702.6	46,155.7	47,319.8	49,001.1	50,538.4	53,494.7	56,257.5
Madai ya ndani	52,139.4	52,548.3	54,561.2	54,854.2	56,509.3	57,629.3	57,229.9	57,872.1	58,896.1	59,877.3	61,759.8	63,283.0	65,800.7
Madai halisi kwa Serikali Kuu	11,590.4	11,576.1	13,030.4	12,854.4	14,122.4	14,243.8	12,626.9	12,700.8	12,841.9	12,660.8	13,840.5	14,248.3	13,875.7
Mikopo kwa sekta binafsi	40,549.0	40,972.2	41,530.9	41,999.9	42,386.9	43,385.5	44,603.1	45,171.4	46,054.2	47,216.5	47,919.3	49,034.6	51,924.9
Ujazi wa fedha kwa tafsiri pana zaidi (M3)	55,483.3	56,291.1	57,455.9	57,854.0	59,788.6	60,858.6	60,989.1	62,105.7	63,069.3	64,246.7	65,091.9	66,803.8	69,601.1
Fedha zilizo kwenye mzunguko	7,874.8	8,122.1	8,036.4	7,730.8	8,410.1	8,545.0	8,492.1	8,102.1	8,151.8	8,078.3	8,107.1	8,444.4	8,848.2
Amana za hundi	25,988.3	26,155.4	27,442.8	28,352.1	29,032.2	28,992.7	29,049.1	30,023.9	30,521.3	31,188.5	32,154.3	33,066.8	34,728.5
Amana za akiba na muda maalumu	21,620.3	22,013.5	21,976.7	21,771.2	22,346.4	23,320.9	23,447.8	23,979.7	24,396.2	24,979.9	24,830.5	25,292.6	26,024.4
Fedha taslim (M0)	12,451.7	13,423.8	13,537.9	13,717.6	15,068.7	15,135.7	14,508.3	15,225.1	14,990.0	14,998.9	15,670.5	15,640.3	16,527.0
Ujazi wa fedha kwa tafsiri pana zaidi (M3)	55,483.3	56,291.1	57,455.9	57,854.0	59,788.6	60,858.6	60,989.1	62,105.7	63,069.3	64,246.7	65,091.9	66,803.8	69,601.1
Amana za fedha za kigeni (FCD)	13,769.3	13,653.2	13,696.3	13,337.2	13,882.1	14,056.5	13,255.7	14,103.2	14,569.7	14,998.4	14,989.0	15,428.5	15,332.3
Amana za fedha za kigeni (Dola milioni)	5,286.6	5,369.8	5,560.2	5,462.9	5,662.4	5,768.4	5,410.2	5,600.8	5,730.6	5,809.8	5,764.1	5,913.1	5,840.6
Ujazi wa fedha kwa tafsiri pana (M2)	41,714.0	42,637.9	43,759.6	44,516.8	45,906.5	46,802.2	47,733.4	48,002.5	48,499.6	49,248.3	50,102.9	51,375.3	54,268.8
Amana za akiba na muda maalum zilizo katika shilingi ya Kitanzania	16,060.1	16,406.3	16,357.2	16,600.4	16,848.4	17,618.1	17,919.5	18,229.5	18,541.9	19,071.4	18,951.4	19,122.7	19,964.9
Ujazi wa fedha, kwa tafsiri finyu (M1)	25,653.9	26,231.6	27,402.4	27,916.4	29,058.1	29,184.1	29,813.8	29,773.0	29,957.7	30,176.9	31,151.6	32,252.6	34,304.0
Fedha zilizo kwenye mzunguko	7,874.8	8,122.1	8,036.4	7,730.8	8,410.1	8,545.0	8,492.1	8,102.1	8,151.8	8,078.3	8,107.1	8,444.4	8,848.2
Amana za hundi	17,779.1	18,109.4	19,366.0	20,185.6	20,648.0	20,639.0	21,321.7	21,670.9	21,805.9	22,098.5	23,044.5	23,808.2	25,455.7
Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania													

Jedwali A4: Muundo wa Viwango vya Riba

Asilimia

Kipengele	Jun	Jul	Ago	2025 Sep	Okt	Nov	Des	Jan	2026 Feb	Mac	Apr	Mei	Jun
A: Riba za mikopo/amana zilizo katika shilingi													
1. Riba katika soko la fedha baina ya mabenki													
Siku 1 (<i>Overnight</i>)	7.93	6.62	6.15	6.29	6.45	6.08	6.00	6.13	6.01	6.17	6.15	5.94	5.53
Siku 2-7	7.96	7.43	6.52	6.43	6.29	6.19	6.30	6.34	6.31	6.25	6.18	5.96	5.90
Siku 8-14	8.12	7.57	6.71	6.93	6.92	6.84	6.26	6.74	6.83	6.53	6.33	6.48	6.46
Siku 15-30	6.95	7.12	6.87	7.35	7.07	7.23	6.40	7.06	6.96	6.85	6.79	6.58	6.64
Siku 31-60	8.53	8.53	6.90	7.50	7.28	7.00	7.20	7.23	7.00	7.20	6.92	6.79	6.70
Siku 61-90	9.14	9.14	9.14	9.14	9.14	7.00	8.11	9.96	7.00	8.50	7.12	6.79	6.84
Siku 91-180	12.00	11.39	7.00	7.00	9.75	8.89	8.89	6.75	7.00	8.07	8.77	7.27	7.07
Zaidi ya siku 180	10.93	10.93	10.93	10.93	10.93	10.93	10.93	10.93	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00
Riba ya jumla	7.94	7.35	6.48	6.45	6.38	6.30	6.29	6.40	6.34	6.32	6.26	6.14	6.00
2. Riba ya mikopo ya siku 1 kati ya mabenki na Benki	8.00	7.75	7.75	7.75	7.75	7.75	7.75	7.75	7.75	7.75	7.75	7.75	7.75
3. Riba ya mikopo ya muda mfupi toka kwa	5.30	5.30	5.30	4.79	4.79	4.79	5.75	5.75	5.75	5.75	5.75	5.75	5.75
4. Riba ya mikopo ya muda mfupi kwa	7.21	5.77	5.78	5.76	5.76	5.77	5.75	5.75	5.75	5.75	5.75	5.75	5.75
5. Riba ya dhamana za serikali													
Siku 35	6.50	6.50	6.50	6.20	5.94	5.64	5.38	5.36	4.75	4.20	3.81	3.23	2.82
Siku 91	7.50	7.46	7.36	6.81	6.21	6.08	5.93	5.73	4.97	4.23	4.02	3.78	3.56
Siku 182	8.24	8.24	7.46	6.56	6.41	5.92	5.91	5.85	5.85	5.69	5.46	5.23	4.98
Siku 364	8.92	8.13	6.79	5.99	6.00	6.45	6.24	6.21	6.20	5.80	5.72	5.63	6.65
Riba ya jumla	8.89	8.13	6.83	6.03	6.27	6.25	5.87	5.89	5.68	5.21	5.06	4.74	4.83
6. Riba za hati fungani za serikali													
Miaka miwili	12.08	12.17	12.17	12.17	10.05	10.05	10.05	10.05	10.05	8.36	8.36	8.36	8.36
Miaka mitano	12.94	13.18	13.18	12.48	12.48	10.54	10.54	10.54	10.54	10.54	9.54	9.54	9.54
Miaka saba	9.71	9.71	9.71	9.71	9.71	9.71	9.71	9.71	9.71	9.71	9.71	9.71	9.71
Miaka kumi	14.26	13.74	13.74	13.74	12.45	12.45	12.45	11.30	11.30	11.30	9.40	9.40	10.39
Miaka kumi na tano	14.63	14.63	13.91	13.91	13.91	12.08	12.08	12.08	10.78	10.78	10.78	10.39	10.39
Miaka ishirini	14.50	14.50	14.50	13.55	13.55	13.55	12.02	12.02	12.02	10.71	10.71	10.43	10.43
Miaka ishirini na tano	14.80	14.80	14.42	13.19	13.19	13.19	13.19	13.19	11.99	11.99	11.99	11.99	11.89
7. Riba inayotumika kutathmini dhamana	8.50	8.25	8.25	8.25	8.25	8.25	8.25	8.25	8.25	8.25	8.25	8.25	8.25
8. Riba za amana za akiba	2.90	2.90	2.90	2.92	2.93	2.88	3.02	2.94	2.98	2.89	2.91	2.85	2.90
9. Riba za jumla za amana za muda maalum	8.74	8.83	8.61	8.50	8.36	8.54	8.36	8.33	8.32	8.33	8.54	8.43	8.69
Mwezi 1	9.90	11.50	10.70	9.65	9.10	9.31	9.35	8.96	9.10	8.65	9.06	8.34	9.28
Miezi 2	9.85	10.75	10.07	9.28	10.09	9.67	9.34	9.56	9.16	9.34	9.67	8.65	9.84
Miezi 3	11.12	10.19	8.59	9.61	9.38	9.42	9.70	9.43	9.03	9.56	9.01	10.52	9.96
Miezi 6	10.28	10.28	10.44	10.12	10.06	10.01	9.96	10.20	10.26	10.51	10.35	9.87	10.46
Miezi 12	9.79	9.88	9.99	9.84	9.21	10.02	9.58	9.70	9.82	9.60	9.81	10.17	9.72
Miezi 24	6.95	5.99	7.16	7.63	7.05	7.92	7.21	7.11	7.35	7.03	8.20	7.69	7.91
10. Riba za amana kwa wateja wakubwa	11.21	10.72	10.99	11.05	11.22	11.67	11.66	11.74	11.48	11.57	11.37	11.25	11.17
11. Wastani wa riba za mikopo	15.23	15.16	15.07	15.18	15.19	15.27	15.24	15.10	15.11	15.11	15.33	15.32	15.22
Muda mfupi (Hadi mwaka 1)	15.69	15.51	15.64	15.52	15.50	15.53	15.46	15.49	15.41	15.45	15.31	15.38	15.38
Muda wa kati (Mwaka 1 hadi 2)	16.49	16.41	16.45	16.26	16.42	16.42	16.42	16.73	16.70	16.53	17.19	17.11	17.10
Muda wa kati (Miaka 2 hadi 3)	15.38	15.22	15.01	15.19	15.13	15.18	15.43	14.97	15.27	15.31	15.63	15.60	15.19
Muda mrefu (Miaka 3 hadi 5)	14.35	14.39	14.02	14.26	14.24	14.43	14.29	14.05	13.96	13.95	14.56	14.43	14.38
Muda mrefu (Zaidi ya Miaka 5)	14.25	14.28	14.22	14.66	14.68	14.79	14.61	14.24	14.20	14.30	13.96	14.08	14.03
12. Riba za mikopo kwa wateja wakubwa	12.68	12.56	12.72	12.84	12.40	12.61	12.38	12.25	12.19	12.21	12.56	11.90	11.93
B: Fedha za kigeni													
1. Riba za amana													
Amana za akiba	0.89	0.83	0.93	0.98	1.75	0.57	0.87	0.77	0.70	1.22	1.68	1.06	1.64
Riba za jumla za amana za muda maalum	3.60	3.75	4.11	3.94	4.17	4.03	3.67	4.18	4.29	4.26	4.41	4.47	4.30
Mwezi 1	2.47	2.50	2.46	2.46	2.44	2.45	2.45	2.52	2.45	2.47	3.42	2.52	2.49
Miezi 2	3.52	3.02	4.02	4.98	4.93	6.12	2.96	4.97	4.85	4.84	3.91	4.05	5.02
Miezi 3	3.03	4.31	4.98	2.56	4.55	2.87	4.92	4.95	4.94	4.69	4.87	5.03	4.72
Miezi 6	4.92	4.94	4.60	5.10	5.05	5.25	4.82	4.66	4.80	4.97	5.03	5.14	4.69
9 months	4.06	4.00	4.47	4.61	3.86	3.47	3.19	3.82	4.43	4.35	4.83	5.59	4.57
Miezi 12	8.70	8.82	8.59	8.43	8.71	8.52	8.61	8.57	8.61	8.70	8.96	8.72	9.03
Muda mfupi (Hadi mwaka 1)	9.93	9.91	9.89	9.89	9.88	9.89	9.91	10.00	10.00	10.00	10.07	9.95	9.99
Muda wa kati (Mwaka 1 hadi 2)	8.22	8.23	8.11	7.49	7.73	7.65	7.68	7.68	7.72	7.69	8.82	7.88	8.31
Muda wa kati (Miaka 2 hadi 3)	6.88	7.03	7.16	7.25	7.43	7.49	8.31	8.35	8.23	8.19	8.64	7.79	8.84
Muda mrefu (Miaka 3 hadi 5)	9.43	9.42	9.30	9.16	9.23	9.30	8.50	8.64	8.83	9.09	9.19	9.08	9.09
Muda mrefu (zaidi ya miaka 5)	9.06	9.52	8.49	8.35	9.28	8.28	8.66	8.17	8.28	8.50	8.09	8.88	8.92

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania

Jedwali A5: Mizania ya Malipo ya Nje

Dola za Marekani Milioni

	2021	2022	2023	2024	2025
A. Urari wa malipo ya kawaida	-2,374.3	-5,482.2	-2,960.6	-2,379.8	-2,049.4
Bidhaa: zilizouzwa nje ya nchi (f.o.b)	6,756.2	7,223.8	7,696.6	9,121.6	10,262.9
Bidhaa asilia	627.9	766.5	953.3	1,473.3	1,491.9
Bidhaa zisizo asilia	5,763.0	6,058.4	6,321.6	7,228.8	8,464.5
kati ya hizo: Dhahabu	2,737.1	2,835.1	3,058.9	3,419.6	4,753.9
Bidhaa zisizo rekodiwa	365.4	399.0	421.6	419.6	306.6
Bidhaa: zilizoagizwa kutoka nje ya nchi (f.o.b)	-10,003.4	-14,208.7	-13,728.9	-14,195.6	-14,787.7
Urari wa biashara ya bidhaa	-3,247.1	-6,984.9	-6,032.3	-5,074.0	-4,524.8
Huduma: mapato	3,117.7	4,762.0	6,231.7	6,846.8	7,477.5
Usafirishaji	1,558.1	1,872.0	2,333.4	2,353.4	2,647.6
Utalii	1,310.3	2,527.8	3,373.8	3,903.1	4,410.6
Nyingine	249.3	362.2	524.4	590.3	419.2
Huduma: malipo	-1,607.0	-2,465.4	-2,395.9	-2,795.0	-3,241.8
Usafirishaji	-806.4	-1,378.4	-1,326.4	-1,411.9	-1,467.3
Utalii	-196.2	-357.5	-477.2	-522.3	-715.5
Nyingine	-604.4	-729.5	-592.3	-860.9	-1,059.1
Urari wa biashara ya huduma	1,510.7	2,296.6	3,835.9	4,051.7	4,235.7
Urari wa biashara ya bidhaa na huduma	-1,736.4	-4,688.3	-2,196.5	-1,022.3	-289.1
Mapato ya vitega uchumi: yaliyoingia	102.5	183.9	301.2	311.7	306.2
Malipo ya vitega uchumi: yaliyotoka	-1,294.2	-1,577.1	-1,797.7	-2,199.2	-2,356.3
Urari wa mapato ya vitega uchumi	-1,191.6	-1,393.2	-1,496.6	-1,887.4	-2,050.1
Urari wa bidhaa, huduma na mapato ya vitega uchumi	-2,928.0	-6,081.5	-3,693.1	-2,909.7	-2,339.2
Mapato ya uhamisho mali wa kawaida: yaliyoingia	640.1	716.5	1,280.9	1,177.4	899.1
Serikali	104.7	76.4	131.0	139.2	19.7
Taasisi za zisizo za serikali	535.4	640.2	1,150.0	1,038.3	879.4
Malipo ya uhamisho mali wa kawaida: yaliyotoka	-86.4	-117.2	-548.4	-647.5	-609.2
Urari wa uhamisho mali wa kawaida	553.7	599.3	732.5	529.9	289.9
B. Urari wa uhamisho mitaji	412.1	274.0	223.4	318.7	348.9
Uhamisho wa mitaji: ulioingia	412.1	274.0	223.4	318.7	348.9
Serikali	346.8	208.7	158.0	253.3	289.8
Taasisi za zisizo za serikali	65.3	65.3	65.3	65.3	59.1
Uhamisho wa mitaji: uliotoka	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Jumla, A na B	-1,962.1	-5,208.2	-2,737.2	-2,061.1	-1,700.5
C. Urari katika uwekezaji	4,037.1	3,634.7	3,629.9	1,857.4	2,750.0
Uwekezaji wa moja kwa moja	1,190.5	1,437.6	1,648.9	1,656.0	1,850.4
Uwekezaji wa hisa	-7.9	24.6	13.9	10.6	82.3
Uwekezaji mwingine	2,854.5	2,172.5	1,967.1	190.7	817.3
Mali (assets)	-89.8	193.0	-749.6	-924.6	-417.3
Madeni (liabilities)	2,944.3	1,979.6	2,716.6	1,115.3	1,234.6
Jumla, makundi A hadi C	2,074.9	-1,573.4	892.7	-203.8	1,049.5
D. Makosa na masahihisho	-222.8	585.0	-850.8	273.9	-80.6
Urari wa malipo yote	1,852.1	-988.4	41.9	70.1	968.9
E. Akiba ya fedha za kigeni	-1,852.1	988.4	-41.9	-70.1	-968.9
Vipengele vya kumbukumbu					
Uwiano wa urari wa malipo ya kawaida kwa pato la taifa	-3.4	-7.1	-3.7	-2.9	-2.2
Akiba ya fedha za kigeni	6,386.0	5,177.2	5,450.1	5,546.9	6,329.0
Akiba ya fedha za kigeni (miezi ya uagizaji wa bidhaa nje)	6.6	4.7	4.5	4.5	4.9
Kiwango cha kubadilisha fedha (mwisho wa kipindi)	2,297.6	2,308.9	2,501.4	2,374.7	2,450.2
Kiwango cha kubadilisha fedha (kwa wastani kwa mwaka)	2,297.8	2,303.0	2,382.1	2,597.4	2,537.6

Chanzo: Benki Kuu ya Tanzania, Mamlaka ya Mapato Tanzania na Ukokotoaji wa Benki Kuu ya Tanzania.

Tanbihi: p inaashiria takwimu za awali; "---", badiliko linalozidi asilimia 100; f.o.b Mzigo ndani ya chombo

Jedwali A6: Mauzo ya Bidhaa Nje ya Nchi

Dola za Marekani Milioni

Bidhaa	Mwaka ulioishia Juni				
	2022	2023	2024	2025	2026 ^P
Bidhaa asilia	737.8	752.2	1,066.3	1,440.3	1,658.4
Koroshio	230.0	164.3	225.6	527.6	479.4
Karafuu	62.3	38.0	32.6	3.3	27.6
Kahawa	164.3	201.7	210.3	341.6	391.7
Pamba	82.6	108.6	115.6	49.6	100.4
Katani	20.1	26.1	20.4	29.0	33.5
Chai	32.1	30.8	23.2	18.9	11.0
Tumbaku	146.4	182.7	438.5	470.3	596.0
Bidhaa zisizo asilia	5,959.1	6,195.7	6,371.6	8,053.5	9,668.1
Madini	3,196.7	3,562.5	3,608.5	4,795.6	6,199.1
Dhahabu	2,692.0	2,909.2	3,121.8	4,049.1	5,532.3
Almasi	29.6	46.9	42.8	46.2	48.3
Tanzanite	23.4	25.1	22.4	18.1	15.3
Madini mengineyo	451.7	581.3	421.5	682.1	603.2
Bidhaa za mbogamboga na maua	369.1	294.1	415.4	508.1	469.8
Mbogamboga	295.4	201.0	310.5	390.7	329.0
Maua	26.2	23.9	27.6	28.4	31.0
Matunda	19.4	36.7	44.3	54.5	68.3
Nyingine	28.1	32.5	32.9	34.5	41.6
Bidhaa za viwandani	1,321.6	1,386.3	1,329.0	1,477.8	2,009.3
ambapo Saruji	49.5	62.8	38.6	40.2	61.3
Bidhaa za ceramic	49.1	39.5	21.9	28.8	28.3
Vipodozi	40.2	47.6	37.8	48.9	51.0
Mafuta ya kula	18.9	18.0	24.3	41.3	53.7
Mbolea	77.5	116.2	38.5	69.5	51.1
Vyombo vya Kioo	42.1	51.4	73.0	109.8	134.9
Chuma na vyuma	104.3	90.3	77.2	99.2	152.1
Karatasi na bidhaa zake	69.2	38.8	19.5	40.0	54.8
Vitu vya plastiki	39.0	39.3	39.4	51.6	53.2
Nguo na vitambaa	115.9	98.9	76.3	92.1	105.1
Nafaka	395.3	220.8	155.4	398.6	173.6
Mahindi	118.3	57.6	36.5	181.3	108.3
Mchele	268.7	148.9	109.8	200.8	63.5
Nafaka nyinginezo	8.3	14.3	9.1	16.5	1.7
Samaki na mazao ya samaki	182.2	161.8	173.2	167.2	168.9
Mafuta ya mbegu	153.2	233.7	295.3	276.9	267.2
Bidhaa nyingine za mauzo ya nje	230.3	190.0	220.0	244.9	209.8
Kati ya hizo: Maharage	54.2	40.8	30.6	1.9	2.9
Mbao na bidhaa za mbao	113.5	80.0	84.2	87.7	72.8
Kakao	26.7	27.8	70.6	111.0	74.5
Mimea	3.7	12.4	8.0	9.6	21.1
Ngozi na bidhaa za ngozi	5.2	3.9	4.5	5.0	4.8
Mauzo ya ndani ya nchi kwenda nje	6,696.9	6,947.9	7,437.9	9,493.9	11,326.5
Bidhaa zilizosafirishwa tena nje (Re-exports)	110.7	146.6	174.8	184.4	170.3
Mauzo yasiyorekodiwa	400.5	403.9	393.9	377.7	320.1
Jumla ya mauzo nje	7,097.4	7,351.8	7,831.8	9,871.6	11,646.6

Chanzo: Mamlaka ya mapato Tanzania na Benki Kuu ya Tanzania

Jedwali A7: Bidhaa Zilizoagizwa Kutoka Nje ya Nchi

Dola za Marekani Milioni

Bidhaa	Mwaka ulioishia Juni				
	2022	2023	2024	2025	2026p
Bidhaa za kukuza mtaji	1,942.1	2,969.3	2,781.3	3,061.6	4,405.6
Mashine na mitambo	859.7	1,325.8	1,086.7	1,098.7	1,426.6
Vifaa vya usafiri wa viwandani	537.6	988.8	942.7	1,175.7	1,808.3
Mashine na vifaa vya umeme	303.9	340.5	422.1	462.1	701.2
Bidhaa zingine za kukuza mtaji	240.9	314.2	329.7	325.1	469.6
Bidhaa za kati	8,476.1	10,064.1	9,604.3	9,933.6	11,485.6
Malighafi za viwanda	4,063.9	4,576.0	4,418.0	5,074.6	5,850.8
ambapo vyuma	1,028.7	986.6	1,226.3	1,350.4	1,443.3
Bidhaa za plastiki	729.1	656.6	642.4	832.4	898.9
Mbolea	236.8	605.3	328.6	375.9	412.9
Mafuta na vilainishi	2,550.9	3,347.7	3,041.4	2,468.2	2,962.2
ambapo bidhaa za petroli zilizochujwa	2,447.3	3,120.8	2,802.2	2,365.4	2,826.9
Vifaa	959.5	1,001.8	954.3	1,147.6	1,248.0
Chakula na vinywaji kwa matumizi ya viwandani	672.5	818.3	867.3	829.6	880.7
ambapo ngano	291.0	392.7	342.2	332.3	379.5
Mafuta ya kula-ghafi na mafuta ya kula yaliyosafishwa	169.1	151.0	150.9	158.3	214.8
Sukari ya matumizi viwandani	121.4	126.9	141.0	172.5	177.2
Magari ya binafsi	223.6	315.3	322.6	411.9	537.9
Bidhaa za matumizi ya kawaida	1,293.0	1,410.3	1,397.6	1,468.5	1,546.9
Chakula na vinywaji kwa matumizi ya kawaida	183.7	236.7	173.1	217.6	188.3
Vifaa vya usafiri wa kawaida	130.0	150.4	157.3	175.8	236.6
ambapo pikipiki na baisikeli zenye mota	114.5	131.1	140.3	155.0	207.0
Bidhaa nyingine za matumizi ya kawaida	979.2	1,023.2	1,067.2	1,077.5	1,122.0
ambapo bidhaa za dawa	325.3	316.5	280.9	284.9	269.7
Dawa za kuua wadudu na bidhaa kama hizo	125.9	160.5	207.0	147.9	177.9
Sabuni na sabuni za kusafishia	68.9	67.6	57.7	61.9	29.1
Nguo za vitambaa	57.0	58.5	46.7	59.0	66.6
Viatu na bidhaa zingine	48.9	50.6	55.7	58.1	58.7
Karatasi na bidhaa za karatasi	28.4	26.4	30.2	27.9	33.6
Jumla	11,389.6	14,524.6	13,817.0	14,210.2	17,038.5

Chanzo: Mamlaka ya Mapato Tanzania na Benki Kuu ya Tanzania

Jedwali A8: Bei za Bidhaa Ulimwenguni

Wastani wa mafuta ghafi (Dola za Marekani kwa pipa)	Mafuta ghafi brent (Dola za Marekani kwa pipa)	Mafuta ghafi Dubai (Dola za Marekani kwa pipa)	Mafuta yaliyosafishwa (Dola za Marekani kwa pipa)	Kahawa Arabica (Dola za Marekani kwa kilo)	Kahawa Robusta (Dola za Marekani kwa kilo)	Wastani wa chai (Dola za Marekani kwa kilo)	Chai Mombasa (Dola za Marekani kwa kilo)	Mafuta ya mawese (Dola za Marekani kwa tani)	Ngano (ngumu) (Dola za Marekani kwa tani)	Tumbaku (Dola za Marekani kwa tani)	Pamba, faharisi A (Dola za Marekani kwa kilo)	Mbolea aina ya DAP (Dola za Marekani kwa tani)	Mbolea Urea (Dola za Marekani kwa tani)	Mahindi (Dola za Marekani kwa tani)	Mchele (Dola za Marekani kwa tani)	Sukari (Dola za Marekani kwa tani)	Dhahabu (Dola za Marekani kwa kila wakia moja)	
Jun-24	81.2	82.6	82.2	773.0	5.5	4.5	3.2	2.1	873.7	265.6	5,754.6	1.8	543.0	336.3	192.5	632.0	425.3	2,326.4
Jul-24	83.3	85.3	83.9	784.7	5.7	4.7	3.3	2.2	896.1	260.3	6,015.5	1.8	539.4	342.5	177.4	590.0	425.9	2,398.2
Ago-24	78.1	80.9	78.0	708.7	5.8	4.7	3.2	2.2	932.6	250.9	5,998.6	1.8	546.0	342.5	170.3	589.0	405.7	2,470.2
Sep-24	72.4	74.3	73.4	649.5	6.1	5.3	3.3	2.1	982.8	269.7	6,078.9	1.8	554.8	337.5	185.0	580.0	448.0	2,570.6
Okt-24	74.0	75.7	74.7	673.7	6.1	4.9	3.1	2.1	1,077.3	272.9	6,166.3	1.8	573.4	374.8	190.3	515.0	461.6	2,690.0
Nov-24	72.3	74.4	72.8	670.5	6.7	5.0	3.1	2.2	1,168.6	253.8	6,338.6	1.8	574.5	352.3	201.3	511.0	450.4	2,651.1
Des-24	72.3	73.8	73.3	661.7	7.6	5.2	3.0	2.2	1,189.7	252.2	6,458.3	1.8	568.3	352.0	202.6	527.0	436.3	2,648.0
Jan-25	78.2	79.2	80.1	713.5	7.8	5.4	2.7	2.2	1,070.3	254.1	6,519.4	1.7	582.7	380.5	214.4	478.0	396.2	2,709.7
Feb-25	73.8	75.2	75.0	713.5	9.0	5.8	2.7	1.8	1,067.3	264.6	6,735.8	1.7	603.8	436.5	220.9	437.0	422.8	2,894.7
Mac-25	70.7	72.6	71.7	687.0	8.9	5.7	2.7	2.2	1,069.0	255.4	6,813.0	1.7	615.1	394.5	207.4	425.0	416.5	2,983.3
Apr-25	65.9	67.7	66.9	655.8	8.6	5.4	2.9	2.1	994.4	249.6	6,870.9	1.7	635.0	386.9	215.0	415.0	366.8	3,217.6
Mei-25	62.7	64.2	63.0	649.8	8.8	5.2	3.0	1.9	907.6	237.0	6,924.0	1.7	669.2	392.0	203.9	431.0	368.5	3,309.5
Jun-25	69.1	71.5	68.5	691.9	8.0	4.3	3.0	2.0	935.4	240.1	6,986.5	1.7	715.4	420.5	196.1	419.0	368.8	3,352.7
Jul-25	69.2	71.0	69.2	700.7	7.2	3.7	3.0	2.1	976.4	235.0	7,025.3	1.7	736.0	496.0	192.0	392.0	368.2	3,340.2
Ago-25	66.7	68.2	67.9	677.2	8.1	4.4	3.0	2.1	1,026.0	231.1	7,054.1	1.7	795.1	507.7	185.5	375.0	369.1	3,368.0
Sep-25	66.5	68.0	67.8	679.3	8.8	4.7	2.9	2.1	1,036.7	233.8	6,949.3	1.7	780.6	461.1	197.4	374.0	354.1	3,667.7
Okt-25	63.0	64.7	64.3	659.8	8.9	4.7	3.0	2.2	1,045.0	230.8	6,929.8	1.7	754.0	394.4	198.1	356.0	335.3	4,058.3
Nov-25	62.3	63.6	63.8	695.9	9.1	4.7	3.0	2.3	970.4	245.9	6,838.6	1.7	708.3	409.3	202.0	368.0	315.5	4,087.2
Des-25	60.9	62.7	62.0	628.3	8.4	4.2	2.9	2.3	980.1	242.8	6,924.0	1.6	627.5	392.5	205.7	424.0	323.2	4,309.2
Jan-26	63.7	66.8	63.9	648.5	8.0	4.2	2.7	2.3	997.8	249.9	6,955.1	1.6	619.2	415.4	204.5	408.0	320.1	4,752.8
Feb-26	68.0	71.1	68.4	708.8	7.1	4.0	2.7	2.3	1,041.6	257.6	6,782.9	1.6	626.5	472.0	209.6	409.0	307.1	5,020.0
Mac-26	95.6	103.7	91.9	1,180.8	7.4	3.9	2.7	2.3	1,103.0	275.9	6,770.0	1.7	658.3	725.6	212.7	381.0	330.7	4,855.5
Apr-26	103.9	120.4	92.7	1,237.8	7.3	3.6	2.8	2.3	1,148.0	282.0	6,800.0	1.9	725.3	856.9	214.0	403.0	315.3	4,721.4
Mei-26	100.4	107.5	94.7	1,177.5	7.0	3.7	3.0	2.2	1,139.9	303.0	...	2.0	769.5	770.5	216.2	440.0	340.0	4,587.2
Jun-26	81.7	85.4	77.7	1,000.8	6.8	3.7	2.9	2.3	1,105.0	286.0	...	1.9	783.8	453.1	197.1	494.0	320.0	4,228.0

Chanzo: Benki ya Dunia (<https://www.worldbank.org/en/research/commodity-markets>) <https://www.worldbank.org/en/research/commodity-markets>

Jedwali A9(i): Mfumuko wa Bei kwa Tanzania Bara, Badiliko la Miezi Kumi na Mbili (Makundi Maalumu)

Kizio: 2020=100

Kipindi	Fahrisi Bidhaa	Vyakula na Vinywaji Baridi	Vinywaji Vikali na Tumbaku	Nguo Mavazi na Viatu	Makazi, maji, umeme, gesi na nishati zinginezo	Samani, Vifaa vya Nyumbani na Ukarabati wa Makazi	Alya	Usafiri	Habari na Mawasiliano	Burudani, Michezo na Uamamizi	Elimu	Migahawa na Huduma za Malazi	Bina na Huduma za Kifedha	Huduma Binafsi, Hiaidhi ya Jamii na Bidhaa na Huduma Mchanganyiko
Uzito (%)	100.0	28.2	1.9	10.8	15.1	7.9	2.5	14.1	5.4	1.6	2	7	2	2
2024-Januari	3.0	1.5	4.1	2.8	4.9	3.3	1.8	3.3	1.0	3.8	3	5	1	7
Februari	3.0	1.8	4.2	2.7	5.0	3.5	2.1	2.9	1.9	3.6	3	5	1	7
Machi	3.0	1.4	4.3	2.4	4.8	3.6	2.1	4.4	1.9	3.4	3	4	2	7
Aprili	3.1	1.4	4.0	2.1	4.0	3.3	2.0	5.1	1.8	3.3	3	4	2	8
Mei	3.1	1.6	3.4	2.0	5.2	3.3	2.0	5.0	1.7	3.4	3	3	2	8
Juni	3.1	0.9	3.2	1.8	6.6	3.5	1.9	5.2	1.7	3.3	3	3	2	7
Julai	3.0	1.8	4.2	2.7	5.0	3.5	2.1	2.9	1.9	3.6	3	5	1	7
Agosti	3.1	2.8	2.2	1.8	5.3	1.9	1.7	4.3	1.2	2.6	3	3	1	6
Septemba	3.1	2.5	2.2	1.9	5.8	2.1	1.8	4.3	1.1	2.5	3	3	1	6
Oktoba	3.0	2.5	2.3	2.0	5.4	2.1	1.8	3.6	1.3	2.3	3	3	1	6
Novemba	3.0	3.3	1.8	1.6	4.1	2.1	1.8	3.8	1.2	2.0	3	3	1	6
Desemba	3.1	4.6	2.2	1.2	2.9	2.1	1.9	3.5	1.0	2.0	3	3	1	5
2025-Januari	3.1	5.3	3.6	1.9	2.2	2.2	1.4	2.4	0.8	1.7	5	2	1	3
Februari	3.2	5.0	3.5	2.0	3.1	2.2	1.2	3.2	0.0	1.7	4	2	1	3
Machi	3.3	5.4	3.5	2.0	3.8	2.2	1.4	2.1	0.1	1.6	4	2	1	3
Aprili	3.2	5.3	3.4	2.0	3.8	2.3	1.5	2.1	0.1	1.7	4	2	1	3
Mei	3.2	5.6	3.4	2.0	3.4	2.3	1.7	1.7	0.1	1.5	3	2	1	2
Juni	3.3	7.3	3.5	2.0	1.7	2.0	1.8	1.6	0.0	1.4	3	1	1	2
Julai	3.3	7.6	3.0	1.9	1.3	2.4	1.6	1.2	0.2	1.0	3	1	1	2
Agosti	3.4	7.7	2.9	1.7	2.1	2.4	1.3	1.4	0.4	1.4	3.0	0.9	0.6	2.3
Septemba	3.4	7.0	3.6	1.9	2.3	2.8	1.2	2.1	0.2	0.8	2.9	1.0	0.4	2.3
Oktoba	3.5	7.4	3.6	2.0	2.4	3.1	1.2	1.7	0.3	1.0	3.0	1.0	0.4	1.6
Novemba	3.4	6.6	3.5	2.0	2.2	3.0	1.3	2.9	0.3	0.4	3.0	1.0	0.3	1.7
Desemba	3.6	6.7	3.4	2.0	2.3	3.0	1.3	4.1	0.5	0.3	2.9	0.9	0.4	1.2
2026-Januari	3.3	5.7	2.2	1.2	2.3	2.7	1.1	4.2	0.9	0.6	0.4	1.1	0.5	3.2
Februari	3.2	5.7	2.1	1.1	1.7	2.5	0.9	4.0	1.1	0.6	0.3	1.7	0.3	3.2
Machi	3.2	5.5	2.1	1.3	1.6	2.3	1.1	4.2	1.0	0.6	0.9	2.1	0.3	3.3
Aprili	4.0	5.7	2.3	1.6	1.7	2.6	1.6	9.2	1.0	0.7	2.6	1.8	0.1	3.5
Mei	4.2	5.6	2.1	1.5	0.7	2.5	1.4	11.9	0.9	0.7	2.7	1.9	0.2	3.5
Juni	4.0	4.1	1.9	1.3	1.2	2.5	1.3	13.6	0.9	0.5	2.7	1.9	0.2	3.6

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Jedwali A9 (ii): Mfumuko wa Bei kwa Tanzania Bara, Badiliko la Miezi Kumi na Mbili (Makundi Mengine)

Kizio: 2020=100

Kipindi	Fahirisi ya Bidhaa za Msingi	Fahirisi Isiyojumuisha Fahirishi za Bidhaa za Msingi	Fahirisi za Mafuta, Nishati na Bili za Maji	Fahirisi za Huduma	Fahirisi za Bidhaa	Fahirisi za Bidhaa na Huduma za Elimu	Fahirisi za Bidhaa zote Isipokuwa Chakula na Vinywaji Visivyo na Kilevi
Uzito (%)	73.9	26.1	5.7	37.2	62.8	4.1	71.8
2023-Januari	2.5	11.8	6.9	2.9	6.1	1.9	3.0
Februari	2.4	11.5	6.4	2.7	6.0	2.1	2.8
Machi	2.3	11.4	5.0	2.7	5.8	2.0	2.7
Aprili	2.0	10.7	0.4	2.6	5.3	2.0	2.3
Mei	2.0	9.4	-1.1	2.2	5.0	2.3	2.1
Juni	1.7	8.7	0.0	1.6	4.7	2.3	1.8
Julai	2.1	6.6	-0.6	2.1	4.0	3.0	2.2
Agosti	2.2	6.4	-0.6	2.2	4.0	3.1	2.4
Septemba	2.3	6.3	0.9	2.2	4.0	3.1	2.4
Oktoba	2.5	5.0	0.0	2.7	3.4	3.1	2.6
Novemba	2.6	5.0	5.3	2.6	3.7	3.2	3.0
Desemba	3.1	3.2	5.1	3.2	3.1	3.6	3.3
2024-Januari	3.2	2.2	6.6	3.4	2.7	3.0	2.8
Februari	3.7	1.4	7.2	3.0	3.0	2.9	3.5
Machi	3.9	0.9	6.6	3.3	2.8	3.0	3.7
Aprili	3.9	1.4	9.3	3.3	3.1	3.1	3.9
Mei	3.6	2.1	9.8	3.0	3.2	3.5	3.7
Juni	3.6	1.8	13.5	2.9	3.2	3.7	4.0
Julai	3.3	2.2	14.6	2.5	3.2	3.0	3.8
Agosti	3.2	3.1	11.2	2.3	3.6	2.8	3.3
Septemba	3.2	3.0	11.5	2.3	3.6	3.0	3.4
Oktoba	3.2	2.4	9.7	2.2	3.5	2.9	3.2
Novemba	3.3	2.1	5.7	2.3	3.3	3.1	2.9
Desemba	3.3	3.3	5.3	1.6	3.8	2.9	2.5
2025-Januari	2.7	4.0	3.5	1.0	4.2	4.0	2.1
Februari	2.5	5.0	5.4	1.4	4.2	4.0	2.4
Machi	2.2	6.0	7.9	1.0	4.5	4.0	2.3
Aprili	2.2	5.7	7.3	1.1	4.3	3.8	2.3
Mei	2.1	5.6	6.1	1.0	4.2	3.2	2.1
Juni	1.9	7.1	2.1	0.9	4.7	2.9	1.7
Julai	1.9	7.1	1.0	0.8	4.7	2.8	1.5
Agosti	2.0	7.3	2.6	0.8	4.9	2.8	1.6
Septemba	2.2	6.7	3.7	1.3	4.7	2.5	1.9
Oktoba	2.1	7.3	4.0	1.0	5.0	2.6	1.9
Novemba	2.3	6.2	3.8	1.6	4.4	2.4	2.1
Desemba	2.3	6.2	3.8	1.6	4.4	2.4	2.1
2026-Januari	2.2	6.0	5.2	4.6	2.1	3.9	2.2
Februari	2.1	5.9	2.8	2.2	3.7	0.3	2.1
Machi	2.2	5.6	2.1	2.4	3.6	0.7	2.1
Aprili	3.1	6.3	5.3	4.0	4.0	1.4	3.3
Mei	3.4	6.3	5.0	4.7	4.0	1.5	3.6
Juni	3.7	4.8	6.3	5.4	3.3	1.6	4.0

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Jedwali A9 (iii): Mfumuko wa Bei kwa Tanzania Bara), Badiiko la Mwezi Mmoja (Makundi Maalumu)

Kizio 2020 =100

Kipindi	Fahitisi		Vyakula na		Vinywaji Vikali		Nguo, Mavazi		Makazi, maji, umeme, gesi		Nyumbani na Ukarakati		Samani, Vifaa vya		Usafiri		Habari na		Burudani, Michezo na		Elimu		Migatwa na		Bima na		Huduma Binafsi, Hifadhi ya	
	Bidhaa Zote	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi	Vinywaji Baridi
Mizania (%)	100.0	28.2	1.9	10.8	15.1	7.9	2.5	14.1	5.4	1.6	2.0	6.6	2.1	2.1	2.0	6.6	2.1	2.1	2.0	6.6	2.1	2.1	2.0	6.6	2.1	2.1	2.0	6.6
2024-Januari	0.7	0.5	0.0	0.1	0.9	0.2	0.7	1.1	0.1	0.5	1.6	1.3	0.3	3.0	1.6	1.3	0.3	0.3	1.6	1.3	0.3	0.3	1.6	1.3	0.3	0.3	3.0	1.6
Februari	0.5	1.6	0.2	0.1	0.1	0.1	0.4	-0.5	0.8	0.1	0.5	-0.1	0.3	-0.1	0.5	-0.1	0.3	0.3	0.1	0.5	-0.1	0.3	-0.1	0.3	0.3	-0.1	0.5	-0.1
Machi	0.8	1.5	0.1	0.2	0.2	0.2	0.0	1.6	0.0	0.1	0.1	0.2	0.0	0.2	0.1	0.2	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.1	0.2
Aprili	0.5	0.8	0.2	0.1	0.8	0.1	0.0	0.3	0.0	0.1	0.3	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.5	0.0	0.0	0.4	0.0	0.4
Mei	0.1	-0.3	0.2	0.1	0.5	0.2	0.0	0.3	0.1	0.3	0.3	0.0	0.0	0.3	0.1	0.0	0.1	0.1	0.3	0.3	0.9	0.0	0.0	0.0	0.1	1.0	0.0	1.0
Juni	0.1	-0.9	0.0	0.2	1.9	0.3	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.1	0.1	0.0	0.2	0.2	0.5	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0
Julai	-0.2	-1.1	0.6	0.1	-0.1	0.3	0.3	0.3	-0.1	0.3	0.3	0.3	0.3	0.0	0.3	0.3	-0.1	0.3	0.3	0.0	0.0	0.3	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Agosti	-0.2	-0.1	0.4	0.1	-1.3	0.0	0.2	0.0	-0.1	-0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	-0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	0.0	-0.1
Septemba	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.4	0.0	0.0	0.0	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.2	0.0	0.0	0.0
Oktoba	-0.3	-0.5	0.0	-0.1	-0.6	0.0	0.0	-0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	0.0	0.5
Novemba	0.4	1.2	0.1	0.1	0.1	0.3	0.0	0.1	0.1	0.3	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.1	0.1	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1
Desemba	1.9	0.5	0.1	0.3	0.2	0.1	0.2	0.0	0.1	0.1	0.2	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.2	0.2	0.7	0.0	0.7
2025-Januari	0.6	1.2	1.4	0.8	0.2	0.3	0.3	0.0	-0.1	0.3	0.3	0.3	0.3	0.0	0.3	0.3	-0.1	0.3	0.3	0.3	2.9	0.1	0.1	0.1	0.0	0.9	0.0	0.9
Februari	0.6	1.2	0.1	0.2	0.9	0.1	0.2	0.3	0.0	0.1	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2	0.0	0.0	0.2	0.2	0.1	0.0	0.1
Machi	0.8	1.9	0.1	0.2	0.9	0.3	0.2	0.4	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.0	0.2
Aprili	0.4	0.7	0.1	0.0	0.8	0.2	0.2	0.4	0.0	0.0	0.1	0.2	0.2	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.3	0.3	0.2	0.2	0.1	0.0	0.1
Mei	0.1	0.0	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	-0.1	0.0	0.1	0.1	0.2	0.2	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.2	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Juni	0.3	0.7	0.1	0.2	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Julai	-0.3	-0.8	0.1	0.0	-0.4	0.6	0.1	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Agosti	-0.1	0.0	0.4	-0.1	-0.6	0.0	-0.1	0.1	0.1	0.2	0.0	-0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	-0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.2
Septemba	-0.6	0.6	0.3	0.3	0.6	0.0	0.9	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1
Oktoba	-0.2	0.0	0.1	-0.5	0.3	0.0	-0.7	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.2	-0.2	-0.2	-0.2	-0.2
Novemba	0.3	0.4	0.1	0.1	-0.2	0.2	0.1	1.3	0.0	-0.2	0.0	0.1	1.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.2	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	-0.1	0.3	0.0	0.3
Desemba	0.9	2.0	0.4	0.2	0.5	0.2	0.1	1.4	0.2	-0.1	0.1	0.0	1.4	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	-0.3	0.0	-0.3
2026-Januari	0.2	0.3	0.2	0.0	0.2	0.0	0.1	0.2	0.2	0.0	0.0	0.1	0.2	0.1	0.2	0.3	0.2	0.2	0.6	0.3	0.3	0.3	0.3	0.1	0.1	2.9	0.0	2.9
Februari	0.5	1.2	0.0	0.0	0.4	0.0	0.0	0.1	0.2	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.6	0.6	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0
Machi	0.8	1.8	0.1	0.5	0.7	0.1	0.4	0.5	0.0	0.1	0.1	0.4	0.5	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1	0.6	0.6	0.4	0.4	0.1	0.1	0.3	0.0	0.3
Aprili	1.3	0.9	0.3	0.3	0.9	0.4	0.6	5.2	0.0	0.3	0.4	0.6	5.2	0.0	1.6	0.1	0.0	0.0	0.3	1.6	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.2	0.0	0.2
Mei	0.2	-0.1	-0.1	0.1	-0.8	0.1	0.0	2.4	0.0	0.0	0.1	0.3	2.4	0.0	0.1	0.3	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.3	0.3	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1
Juni	0.1	-0.7	-0.1	0.0	0.7	0.0	0.0	1.6	0.0	-0.2	0.0	0.0	1.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Jedwali A9 (iv): Mfumuko wa Bei kwa Tanzania Bara, Badiliko la Mwezi Mmoja (Makundi Mengine)

Kizio 2020 =100

Kipindi	Fahirisi ya Bidhaa za Msingi	Fahirisi Isiyojumuisha Fahirishi za Bidhaa za Msingi	Fahirisi za Mafuta, Nishati na Bili za Maji	Fahirisi za Huduma	Fahirisi za Bidhaa	Fahirisi za Bidhaa na Huduma za Elimu	Fahirisi za Bidhaa zote Isipokuwa Chakula na Vinywaji Visivyo na Kilevi
Uzito (%)	73.9	26.1	5.7	37.2	62.8	4.1	71.8
2023-Januari	0.5	1.3	0.2	0.7	0.8	1.5	0.5
Februari	0.1	1.3	-0.1	0.1	0.6	0.3	0.0
Machi	0.2	2.1	1.0	0.2	1.1	0.0	0.3
Aprili	0.2	0.7	-0.1	0.1	0.5	0.0	0.2
Mei	0.5	-0.7	0.7	0.5	0.0	0.3	0.4
Juni	0.2	-0.1	0.7	0.2	0.0	0.1	0.2
Julai	0.4	-1.6	-1.2	0.5	-0.5	0.7	0.4
Agosti	0.1	-1.5	0.1	0.2	-0.7	0.2	0.3
Septemba	0.1	0.2	-0.5	0.1	0.1	0.1	0.0
Oktoba	-0.1	-0.4	-0.1	0.0	-0.2	-0.1	0.0
Novemba	0.2	1.3	3.5	0.0	0.8	0.1	0.5
Desemba	0.6	0.5	0.9	0.7	0.6	0.4	0.6
2024-Januari	0.7	0.4	1.7	0.9	0.4	0.9	0.0
Februari	0.5	0.5	0.2	-0.3	0.9	0.2	0.0
Machi	0.4	1.6	0.5	0.5	0.9	0.1	0.5
Aprili	0.2	1.3	2.4	0.1	0.8	0.2	0.3
Mei	0.2	-0.1	1.2	0.2	0.1	0.6	0.3
Juni	0.2	-0.4	4.1	0.2	0.0	0.3	0.5
Julai	0.1	-1.1	-0.3	0.1	-0.4	0.1	0.1
Agosti	-0.1	-0.6	-2.9	0.0	-0.3	0.0	-0.3
Septemba	0.1	0.1	-0.2	0.0	0.1	0.3	-0.3
Oktoba	-0.1	-0.9	-1.7	-0.1	-0.4	-0.2	-0.3
Novemba	0.3	0.9	-0.2	0.1	0.7	0.2	0.1
Desemba	0.3	1.7	0.5	0.1	1.1	0.2	0.2
2025-Januari	0.5	1.0	-0.1	0.3	0.8	2.0	0.3
Februari	0.2	1.6	2.3	0.1	0.9	0.2	0.3
Machi	0.2	2.5	2.8	0.1	1.2	0.1	0.4
Aprili	0.2	1.0	1.9	0.2	0.5	0.0	0.3
Mei	0.2	-0.2	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1
Juni	0.0	1.0	0.2	0.0	0.4	0.0	0.1
Julai	0.1	-1.1	-1.3	0.0	-0.4	0.0	0.0
Agosti	0.0	-0.4	-1.4	0.0	-0.1	0.0	-0.1
Septemba	-0.5	-0.9	0.4	-0.1	0.1	-0.6	0.4
Oktoba	-0.1	-0.4	-1.4	-0.3	-0.1	-0.2	-0.2
Novemba	0.5	-0.1	-0.5	0.6	0.2	0.1	0.3
Desemba	0.4	2.2	1.3	0.5	1.2	-0.1	0.5
2026-Januari	0.2	0.4	-0.1	0.3	0.2	0.3	0.2
Feb	0.1	1.4	0.5	0.2	0.6	0.1	0.2
Machi	0.3	2.3	2.1	0.3	1.2	0.5	0.4
Aprili	1.1	1.7	5.1	1.8	1.0	0.7	1.5
Mei	0.4	-0.2	-0.3	0.7	0.0	0.1	0.4
Juni	0.3	-0.4	1.5	0.7	-0.2	0.1	0.5

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Jedwali A10: Mwenendo wa Deni la Taifa

Dola za Marekani Milioni

Mchanganuo	Jun-25	Jul-25	Ago-25	Sep-25	Okt-25	Nov-25	Dis-25	Jan-26	Feb-26	Mac-26	Apr-26	Mei-26	Jun-26
1. Jumla ya deni lote la nje lililokubaliwa ²	39,074.9	39,252.1	39,664.2	39,676.4	40,135.5	39,521.2	40,232.8	40,970.9	40,972.9	41,081.2	44,606.3	44,428.1	40,614.6
Deni la nje (lililokwishatolewa na linalodaiwa)	34,053.0	34,454.0	34,345.0	34,953.6	35,221.5	34,679.9	35,023.9	35,377.2	35,343.0	35,378.3	36,108.6	35,270.5	35,287.4
Deni ambalo bado halijatolewa	5,021.9	4,798.1	5,319.2	4,722.9	4,914.0	4,841.3	5,208.9	5,593.7	5,629.9	5,702.9	8,497.7	9,157.6	5,327.2
2. Deni la nje kwa mujibu wa aina ya wakopeshai ²	34,053.0	34,454.0	34,345.0	34,953.6	35,221.5	34,679.9	35,023.9	35,377.2	35,343.0	35,378.3	36,108.6	35,270.5	35,287.4
Deni la nchi washirika (Bilateral)	1,429.1	1,398.5	1,433.5	1,463.8	1,447.8	1,428.9	1,434.3	1,511.3	1,501.2	1,473.6	1,481.3	1,477.9	1,449.0
Deni la mashirika ya kimataifa (Multilateral)	19,721.2	19,990.3	20,108.8	20,291.1	20,359.7	20,298.1	20,593.7	20,765.1	20,750.0	20,803.3	20,926.4	20,955.0	21,098.6
Deni la kibiashara	12,024.9	12,182.2	11,906.4	12,293.0	12,524.0	12,289.5	12,330.2	12,427.9	12,416.8	12,429.1	13,049.6	12,189.2	12,092.7
Mikopo ya mauzo ya nje (Export credits)	877.8	883.0	896.3	905.7	890.0	663.4	665.7	672.9	675.0	672.4	651.3	648.4	647.2
3. Deni la nje kwa mujibu wa aina wakopaji ²	34,053.0	34,454.0	34,345.0	34,953.6	35,221.5	34,679.9	35,023.9	35,377.2	35,343.0	35,378.3	36,108.6	35,270.5	35,287.4
Serikali kuu	28,164.9	28,357.7	28,539.9	29,078.6	29,015.0	29,030.3	29,243.5	29,606.9	29,604.6	29,599.9	29,589.6	29,531.1	29,525.6
Mashirika ya umma	3.8	3.8	3.8	3.8	3.8	3.8	3.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Sekta binafsi	5,884.3	6,092.5	5,801.4	5,871.2	6,202.8	5,645.8	5,776.7	5,770.3	5,738.4	5,778.4	6,519.0	5,739.5	5,761.9
4. Deni la nje kwa mujibu wa aina ya sarafu ²	34,053.0	34,454.0	34,345.0	34,953.6	35,221.5	34,679.9	35,023.9	35,377.2	35,343.0	35,378.3	36,108.6	35,270.5	35,287.4
Dola ya Marekani	22,471.6	22,811.3	22,573.6	23,141.4	23,506.4	22,973.2	23,200.4	23,322.2	23,334.9	23,440.0	22,743.0	23,257.8	23,346.3
Sarafu ya Umoja wa Ulaya (Euro)	6,018.2	6,041.5	6,126.7	6,160.5	6,110.1	6,092.5	6,156.0	6,274.6	6,255.9	6,218.6	5,690.1	6,165.1	6,122.9
Yuan ya China	2,189.5	2,203.8	2,221.0	2,219.5	2,221.1	2,219.0	2,247.8	2,306.3	2,307.5	2,302.6	2,106.3	2,340.9	2,348.5
Sarafu nyinginezo	3,373.6	3,397.3	3,423.7	3,432.1	3,383.9	3,395.1	3,419.8	3,474.1	3,444.7	3,417.1	5,569.2	3,506.8	3,469.7
4. Deni la nje kwa mujibu wa aina ya matumizi ²	34,053.0	34,454.0	34,345.0	34,953.6	35,221.5	34,679.9	35,023.9	35,377.2	35,343.0	35,378.3	36,108.6	35,270.5	35,287.4
Urari wa malipo yote ya nje, na bajeti (BOF and budget support)	7,454.4	7,748.1	7,775.1	7,912.9	7,968.7	7,948.2	7,949.9	7,982.8	7,959.6	7,878.7	7,901.5	7,873.7	7,807.7
Usafirishaji na mawasiliano	7,193.0	7,271.7	7,293.9	7,641.8	7,514.6	7,569.9	7,619.9	7,711.8	7,773.6	7,900.3	7,875.1	7,808.6	7,758.2
Kilimo	1,810.0	1,796.6	1,805.2	1,809.1	1,797.0	1,788.5	1,842.8	1,871.1	1,889.0	1,875.3	1,857.5	1,900.3	1,887.1
Nishati na madini	4,420.2	4,452.0	4,480.2	4,481.4	4,323.7	4,122.5	4,188.5	4,248.3	4,235.2	4,236.4	4,715.6	4,361.2	4,514.1
Viwanda	1,175.8	1,188.0	826.9	830.9	1,352.1	1,266.8	1,322.6	1,320.2	1,299.2	1,306.6	1,322.8	978.2	976.2
Huduma za kijamii na elimu	6,776.5	6,761.7	6,826.8	6,855.3	6,738.8	6,726.9	6,772.0	6,869.4	6,840.2	6,794.0	6,841.8	6,867.7	6,872.9
Fedha na bima	1,386.5	1,401.4	1,415.6	1,459.9	1,484.6	1,280.9	1,302.9	1,255.4	1,255.8	1,264.0	1,553.3	1,490.8	1,484.9
Utalii	590.0	582.6	590.2	583.2	608.4	594.2	629.2	635.9	638.5	635.3	617.7	600.6	596.0
Ardhi, majengo na ujenzi	1,504.8	1,494.4	1,544.3	1,547.8	1,768.6	1,742.9	1,748.1	1,743.0	1,742.2	1,792.7	1,824.7	1,781.6	1,784.2
Nyinginezo	1,741.9	1,757.6	1,786.8	1,831.2	1,665.0	1,639.3	1,648.0	1,739.3	1,709.8	1,695.0	1,598.7	1,607.8	1,606.2
6. Deni la nje lililopokelewa ¹ (Disbursements ¹)	1,161.9	497.2	119.5	606.1	171.1	228.9	274.1	143.5	93.1	335.9	66.6	219.1	379.8
Serikali kuu	1,093.3	404.6	90.4	567.5	154.8	144.0	246.6	131.8	76.9	328.0	47.6	97.6	337.3
Mashirika ya umma	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Sekta binafsi	68.6	92.6	29.1	38.7	16.2	84.8	27.5	11.7	16.2	7.9	19.0	121.5	42.6
7. Ulipaji wa deni la nje ¹	259.1	122.3	85.6	130.9	344.3	110.1	183.5	99.0	100.8	129.5	244.2	191.9	249.2
Mtaji (Principal)	185.4	92.7	32.9	75.3	262.0	76.4	136.8	81.5	35.4	60.0	190.4	140.0	184.9
Riba	73.7	29.6	52.6	55.6	82.3	33.7	46.7	17.5	65.4	69.5	53.8	51.9	64.3
Malipo mengine	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
8. Miririko halisi wa deni la nje ¹ (Net flows on external d	976.6	404.5	86.6	530.8	-90.9	152.5	137.3	61.9	57.7	275.8	-123.8	79.1	194.9
9. Uhamisho halisi wa deni la nje ¹ (Net transfers on ext	902.8	374.9	33.9	475.2	-173.2	118.8	90.6	44.4	-7.7	206.4	-177.6	27.2	130.6
10. Madeni ya nje yaliyochelewa kulipwa kwa mujibu wa aina ya wadaa ²	2,415.0	2,588.8	2,219.9	2,351.3	2,823.1	1,795.3	2,093.6	2,111.8	2,032.6	2,117.3	1,840.8	958.3	1,079.7
Mtaji uliochelewa kulipwa (Principal Arrears)	1,702.7	1,862.6	1,552.3	1,662.7	2,010.9	1,349.5	1,588.7	1,597.2	1,550.9	1,609.4	1,443.3	675.5	761.1
Deni la nchi washirika (Bilateral)	141.4	141.1	139.8	171.1	175.1	183.1	184.0	187.8	189.0	188.0	189.2	198.0	197.3
Deni la mashirika ya fedha ya kimataifa	167.7	168.1	168.1	169.6	177.3	66.9	85.6	0.8	0.8	2.0	4.9	0.8	13.2
Deni la kibiashara	1,090.7	1,247.2	916.1	994.7	1,344.3	954.6	1,148.5	1,231.3	1,181.6	1,226.3	1,146.9	372.0	416.3
Mikopo ya mauzo ya nje	302.9	306.2	328.3	327.3	314.3	144.9	170.6	177.4	179.5	193.1	102.3	104.8	134.2
Riba iliyochelewa kulipwa (Interest Arrears)	712.3	726.1	667.6	688.6	812.2	445.8	504.9	514.6	481.7	507.9	397.5	282.8	318.6
Deni la nchi washirika (Bilateral)	78.7	78.6	78.7	78.7	78.7	79.0	80.1	80.3	80.2	80.0	80.1	80.6	80.4
Deni la mashirika ya fedha ya kimataifa	35.5	41.0	44.2	44.8	46.7	33.8	37.0	23.2	22.9	23.2	23.8	22.6	24.1
Deni la kibiashara	414.2	421.7	345.2	364.0	494.4	290.3	338.8	358.4	324.9	349.4	269.4	141.9	168.7
Mikopo ya mauzo ya nje	183.9	184.8	199.5	201.1	192.5	42.7	49.0	52.8	53.6	55.3	24.3	37.8	45.5
11. Jumla ya deni la nje la Serikali na sekta binafsi	34,765.3	35,180.1	35,012.6	35,642.2	36,033.7	35,125.7	35,528.8	35,891.9	35,824.7	35,886.2	36,506.1	35,553.3	35,606.1
12. Jumla ya deni la ndani la Serikali	13,631.1	13,886.2	15,073.3	15,334.2	15,620.1	15,742.5	15,485.0	15,329.1	15,253.7	14,917.3	15,117.6	15,045.7	14,989.7
13. Jumla ya deni	48,396.3	49,066.3	50,085.9	50,976.4	51,653.8	50,868.2	51,013.8	51,221.0	51,078.3	50,803.5	51,623.7	50,599.0	50,595.8
Kiwango cha ubadilishaji fedha, mwishoni wa kipindi (TZSUSD)	2,604.6	2,545.8	2,463.3	2,442.8	2,451.6	2,436.8	2,447.5	2,518.1	2,542.5	2,577.4	2,602.0	2,609.2	2,623.5

Chanzo: Wizara ya Fedha na Benki Kuu ya Tanzania

Tanbihi: Madeni yaliyochelewa kulipwa kwenye mashirika ya kimataifa ni yale yanayodaiwa kwa sekta binafsi; ¹ inaashiria mtiririko wa deni katika kipindi husika; ² inahusu hali ya deni mwisho wa kipindi husika;

r ni takwimu zilizorekebisha; na p, takwimu za awali

Tafsiri ya Dhana Muhimu

Ujazi wa fedha

Hujumuisha fedha zote zilizo kwenye mzunguko, nje ya mfumo wa kibenki na amana zote za wakazi wa hapa nchini zilizo kwenye mabenki. Kwa Tanzania ujazi wa fedha hutafsiriwa katika ngazi tatu ambazo ni ; Ujazi wa fedha kwa tafsiri finyu (M1), Ujazi wa fedha kwa tafsiri pana (M2) na Ujazi wa fedha kwa tafsiri pana zaidi (M3).

Ujazi wa fedha kwa tafsiri pana zaidi (M3)

Ujazi wa fedha unaojumuisha ujazi wa fedha kwa tafsiri pana (M2) na amana za fedha za kigeni zilizowekwa na wakazi kwenye benki ndani ya nchi.

Ujazi wa fedha kwa tafsiri pana (M2)

Hii inajumuisha ujazi wa fedha kwa tafsiri finyu (M1) pamoja na amana za akiba na za muda maalumu zilizo katika shilingi, zilizowekwa katika mabenki hapa nchini.

Ujazi wa fedha kwa tafsiri finyu (M1)

Hujumuisha fedha zilizo kwenye mzunguko, nje ya mfumo wa kibenki pamoja na amana za hundi za wakazi zilizo katika mabenki.

Fedha taslim (M0)

Hujumuisha fedha zote zilizo kwenye mzunguko nje ya mfumo wa benki, fedha taslimu katika hifadhi za mabenki na amana za mabenki zilizowekwa Benki Kuu katika shilingi ya Tanzania. Aidha fedha hizi hujulikana kama fedha za msingi.

Riba ya Benki Kuu

Ni kiwango cha riba kinachoamuliwa na Kamati ya Sera ya Fedha na kutumiwa na Benki Kuu kusimamia, kuashiria na kutekeleza sera ya fedha.

Fedha zilizo nje ya mfumo wa kibenki

Hujumuisha noti na sarafu za shilingi ya Tanzania zinazozunguka nje ya mfumo wa benki. Fedha hizi hujuimusha fedha zote zilizo nje ya Benki Kuu ya Tanzania na taasisi nyingine za fedha.

Riba inayotumika kuthamini dhamana za serikali kabla ya kuiva

Kiwango cha riba ambacho Benki Kuu ya Tanzania inatumia katika kufanya tathmini fedha inayotakiwa kulipwa pale mwekezaji anapotaka kurejesha dhamana za Serikali (Treasury bills) kwa madhumuni ya kupata fedha. Kiwango hiki hukokotolewa kwa kuongeza kipengele cha ziada (loaded factor) juu ya riba ya Benki Kuu. Kipengele hiki huamuliwa na kuidhinishwa na Kamati ya Sera ya Fedha (MPC) kulingana na hali ya ukwasi katika uchumi.

Kiwango cha kubadilisha fedha

Ni bei ambayo sarafu moja inaweza kununuliwa na sarafu nyingine, kwa mfano, shilingi ya Tanzania (TZS) kwa dola ya Marekani (USD).

Deni la taifa

Ni jumla ya madai yote kwa Serikali na sekta binafsi.

Deni la umma

Deni linalolipwa au lililodhaminiwa na Serikali Kuu. Deni la umma la Tanzania linajumuisha vipengele viwili vikuu: deni la ndani (linalokopwa hasa kugharamia nakisi ya bajeti) na deni la nje (linalokopwa kimsingi kugharamia miradi ya maendeleo). Deni la nje linajumuisha madeni ambayo Serikali Kuu inadaiwa na wadai wa nje, pamoja na madeni ya nje wa idara na wakala wa Serikali ambayo yamedhaminiwa na Serikali Kuu.

Deni la nje

Ni jumla ya mikopo iliyokopwa na wakazi wa nchi kutoka kwa wakopeshaji wa nje kupitia benki za biashara, serikali za kigeni, au taasisi za kifedha za kimataifa. Hujumuisha deni la nje la umma na la sekta binafsi la muda mrefu. Deni hili pia hujumuisha matumizi ya mikopo ya Shirika la Fedha la Kimataifa (IMF), na mikopo ya muda mfupi (yenye muda wa ukomavu wa mwaka mmoja au chini ya hapo), pamoja na malimbikizo ya riba ya mikopo ya muda mrefu.

Mfumuko wa bei

Kiwango ambacho wastani wa bei za bidhaa na huduma katika uchumi huongezeka kwa kipindi fulani. Kiwango hiki huwa kinawasilishwa kwa asilimia. Aidha, ongezeko la mfumuko wa bei huashiria kupungua kwa nguvu ya kununua au thamani ya fedha ya nchi husika.

Mfumuko wa bei wa msingi

Ni kasi ya mabadiliko ya bei za bidhaa na huduma, zisizohusisha nishati, vyakula visivyochakatwa na huduma za umeme na maji kwa kipindi maalum. Bidhaa za vyakula visivyochakatwa, nishati, huduma za umeme na maji hazijumishwi kwa kuwa bei zake hubadilikabadilika na zinaweza kuathiriwa mambo mengine yasiyohusisha ongezeko la ujazi wa fedha.

Mfumuko wa bei za vyakula

Ni kiwango cha mabadiliko ya bei za vyakula vyote vilivyochakatwa na visivyochakatwa.

Mfumuko wa bei usio wa vyakula

Ni ongezeko la bei za bidhaa na huduma zote isipokuwa bidhaa za chakula na vinywaji visivyo na kilevi.

Akiba ya fedha za kigeni

Akiba ya fedha za kigeni inajumuisha fedha na rasilimali zote za kifedha nje ya nchi ambazo zinasimamiwa na Benki Kuu ya Tanzania. Akiba hii hutumika kugharamia malipo ya nje, na pia kudhibiti kiwango cha nakisi ya urari wa malipo, kupitia ushiriki katika masoko ya fedha za kigeni. Akiba hii inajumuisha dhahabu-fedha inayomilikiwa na Benki Kuu ya Tanzania, haki maalum wanazopewa wanachama wa Shirika la fedha duniani (IMF) kutumia kiwango cha fedha za kigeni (Special Drawing Rights (SDRs), akiba ya fedha za kigeni katika Shirika la Fedha Duniani (IMF), pamoja na rasilimali za fedha za kigeni zilizopo Benki Kuu ya Tanzania kwa ajili ya kukidhi mahitaji ya kulipia bidhaa na huduma nje ya nchi

Soko la fedha baina ya mabanki

Ni utaratibu au sehemu ya soko la fedha ambapo mabanki hukopeshana fedha kwa kwa vipindi maalumu. Katika soko hili, kila mkopo unaotolewa huwakilisha makubaliano baina ya benki kukopeshana kiwango husika kwa muda fulani na kiwango fulani cha riba.

Sera ya fedha inayotumia riba

Ni mfumo wa sera ya fedha unaotumiwa na Benki Kuu kudhibiti mfumuko wa bei na kuchagiza ukuaji wa uchumi kupitia riba za mikopo. Kwa kutumia mfumo huu, Benki Kuu ya Tanzania hupanga Riba ya Benki Kuu kila robo mwaka ili kuathiri gharama na upatikanaji wa mikopo katika uchumi. Benki hutumia nyenzo mbalimbali za sera ya fedha kama vile kuuza au kununua dhamana za serikali, hati fungani za serikali, kubadilisha sehemu ya amana ambazo benki zinatakiwa kuweka kisheria katika Benki Kuu ili kudhibiti kiwango cha ukwasi katika uchumi.

Mkopo wa siku moja wa Benki Kuu

Ni utaratibu unaoziwezesha benki kukopa fedha kutoka Benki Kuu kwa hiyari yao kwa muda wa siku moja, kwa kuweka rehani hatifungani zinazokidhi vigezo kama dhamana .

Riba ya Mkopo wa siku moja

Ni kiwango cha riba kinachotozwa na Benki Kuu ya Tanzania kwa mikopo inayotolewa kwa benki kupitia mkopo wa siku moja ‘*Lombard*’. Riba hii hutumika kama ukomo wa juu wa wigo wa riba ya Benki Kuu (CBR).

Akaunti ya mapato ya msingi

Hujumuisha mapato yanayotokana na malipo kwa wafanyakazi, riba, gawio na faida zinazotokana na uwekezaji, mapato ya kodi, na mapato mengineyo yakiwemo yanayohusiana na bima na mifuko ya pensheni.

Akaunti ya mapato ya upili

Hujumuisha uhamisho wa fedha usiohusisha mauziano au mabadilishano ya bidhaa, huduma au rasilimali yoyote yenye thamani ya kiuchumi baina ya wakazi wa nchi tofauti.

Soko la fedha baina ya mabanki kwa siku moja

Ni sehemu ya soko la fedha inayohusisha mikopo ya muda mfupi baina ya mabanki. Katika utaratibu huu, wakopeshaji hukubaliana na wakopaji kukopeshana fedha kwa muda wa siku moja tu, ambapo mkopaji anapaswa kulipa fedha hizo pamoja na riba mwanzoni mwa siku inayofuata.

Mikopo ya muda mfupi toka kwa mabanki (repo)

Ni utaratibu ambao Benki Kuu hukopa fedha kutoka kwa benki kwa kuuza dhamana, kwa makubaliano ya kurejesha fedha hizo pamoja na kiwango fulani cha riba baada ya muda maalumu kwa kuzinunua tena dhamana hizo kutoka kwa benki zilizokopesha. Utaratibu huu hutumika kupunguza ukwasi katika uchumi.

Mikopo ya muda mfupi kwa mabanki (reverse repo)

Ni utaratibu ambao Benki Kuu hukopesha fedha kwa benki kupitia ununuzi wa dhamana kwa makubaliano ya kurejesha fedha hizo pamoja na kiwango fulani cha riba baada ya muda fulani, kwa kuziua tena dhamana hizo kwa benki zilizokopeshwa. Utaratibu huu hutumika kuongeza ukwasi katika uchumi.

Wastani wa riba za dhamana za Serikali

Hiki ni kiwango cha jumla cha riba ya dhamana za serikali, ambacho hukotolewa kwa kuzingatia thamani ya mauzo ya dhamana za siku 35, 91, 182, na siku 364, ambacho huwasilishwa kwa asilimia.

Kwa maelezo zaidi wasiliana na:
Benki Kuu ya Tanzania, Barabara ya 16 ya Jakaya Kikwete,
Sanduku la Posta 2303, 40184 Dodoma, Tanzania
Simu: +255 26 296 3182-7 au +255 22 223 2541

Taarifa hii inapatikana kwenye tovuti: <http://www.bot.go.tz>

